

P A R A U L E S

COL·LABORADORS EN AQUEST NÚMERO DE LA REVISTA

Mar Álvarez, investigadora mediambiental
Carme Bassas, administrativa i professora de teatre

Montserrat Benavent, mestra de Llar I

Francesc Blasi, professor de física i tecnologia a ESO i BTX

Cristina Bonastre, professora d'anglès a ESO i BTX

Oriol Bonet, pare de l'Escola

Oriol Brugarolas, professor de piano

Helena Cambó, filla de Francesc Cambó

Blanca Camell, bibliotecària

Iago Cavaller, pare de l'Escola

Cristina Díaz, mestra de Llar I

Manfred Díez, professor d'història a ESO i BTX

Isabella Farràs, professora d'anglès a primària i ESO

Montserrat Galí, professora d'història i d'història de la música i directora

Maria de las Nieves García, mestra de Llar I

Gemma Gasení, mare de l'Escola

Elisabet Gener, mestra de Llar I

Xavier Ibáñez, professor de filosofia i sotsdirector

Ignasi Lasheras, professor de filosofia, ciutadania i economia a ESO i BTX

Anna Margenat, mare de l'Escola

Alicia Mariné, professora de matemàtiques a ESO i BTX

Isabel Massaneda, professora d'anglès a primària i ESO

Núria Montes, mestra de Llar I

Imma Pérez, professora de castellà i de francès a primària i ESO

Josep Pujol, professor de religió i de castellà a primària

Vanesa Sala, professora d'anglès a primària, ESO i BTX

Rafael Salinas, pianista i director de l'Escola de Música Sant Gregori

Pablo Sandoval, professor de llengua, d'història i de filosofia a ESO i BTX

Eulàlia Sánchez, mestra de Llar I

Laura Sans, mestra d'anglès a educació infantil i primària

Dolors Valls, professora de plàstica a primària i ESO

Begoña Vendrell, biòloga marina

L'ESCOLA EN PARAULES

Publicació de la Fundació Sant Gregori

Direcció

Xavier Ibáñez

Consell de redacció

Montserrat Argemí

Carme Bassas

Francesc Blasi

Montserrat Galí

Marta de Gispert

Xavier Ibáñez

Ignasi Lasheras

Laura de Mas

Eva Miraball

Daniel Pío

Josep Pujol

Begoña Remolina

Rafael Salinas

Pablo Sandoval

Pau Torcal

Consuelo Villaroya

Disseny gràfic

Estudi Juste Calduch

Contacte

Escola Sant Gregori

c/ Carles Riba 11-15

08035 Barcelona

Tel. 93 212 31 08

Fax 93 211 12 78

sgregori@santgregori.org

www.santgregori.org

ÍNDEX

3 EDITORIAL

4 **ARTICLE DE FONDS** L'Antàrtida: per què les balenes van a alimentar-se a un desert gelat? *Begoña Vendrell*

8 **L'ENTREVISTA** a Helena Cambó, Manfred Díez i Pablo Sandoval

12 AIRES D'ESCOLA

12 **El pati: un món de records** *Montserrat Benavent, Cristina Díaz, Maria de las Nieves Garcia, Elisabet Gener, Núria Montes i Eulàlia Sánchez*

14 **Can I have bread and chocolate, please?** *Laura Sans*

16 **Proyecto Grimm** *Imma Pérez, Josep Pujol y Dolors Valls*

18 **Yes, we clil!** *Cristina Bonastre, Isabella Farràs, Isabel Massaneda, Vanesa Sala*

20 **Com és l'aire que respirem a l'escola?** *Mar Álvarez*

22 ESCOLA DE LES ARTS

22 **Homenatge a Joana Raspall** *Els tutors de primària*

24 **«Escuchar con los ojos a los muertos»** *Pablo Sandoval*

26 **Gustav Klimt a l'aula Oldenburg** *Dolors Valls*

28 **Cinc anys fent teatre** *Carme Bassas*

29 **El so de l'escola de música** *Oriol Brugarolas i Rafael Salinas*

31 NOVES REALITATS

31 **Turing** *Alicia Mariné i Xavier Ibáñez*

33 **Robòtica** *Francesc Blasi*

34 **Xarxes** *Xavier Ibáñez i Ignasi Lasheras*

38 RACONS

38 **RACÓ DE LA BIBLIOTECA** **Tintín i els altres** *Blanca Camell*

39 **RACÓ DE L'ESCOLA DE PARES** **La vida interior** *Anna Margenat, Oriol Bonet, Iago Cavaller i Gemma Gaseni*

40 **DELS ESPORTS** **Esportistes d'elit** *Les tutores de 2n de BTX*

Des de l'any 2002 la nostra revista escolar *L'Escola en paraules* es presenta als pares com una fórmula de revisió de totes les activitats singulars que s'han celebrat al llarg del curs, i també com un moment de reflexió sobre el sentit del treball escolar, amb un mostreig, a ser possible, de cadascuna de les seves etapes. Mestres, professors i direcció mirem d'anar explicant com som, quines idees pedagògiques regeixen la nostra tasca i com responen els nostres alumnes a tots aquests estímuls extraordinaris programats per a nodrir la seva curiositat i les seves ganes d'aprendre.

Val a dir que de vegades ens preguntem: «Vols dir que ens llegeixen, els pares i els alumnes?». Som conscients que avui hi ha mitjans més ràpids i sofisticats de transmetre la informació, des de la mateixa pàgina web fins a les xarxes socials. Especialment aquest any la pàgina web s'ha consolidat com un instrument preciós de transmissió immediata de tota la vitalitat escolar: aquest curs la veiem curulla d'activitats! I no cal dir que l'Escola té ganes de fer-se present al món. Tenim moltes coses a dir i hem de continuar treballant silenciosament a l'interior per saber transmetre a l'exterior el nostre gust d'ensenyar –el de mestres i professors– i les seves ganes d'aprendre –les dels nostres alumnes, en les quals ens reconeixem també nosaltres–.

Com ho hem de fer, així doncs, per a ser llegits i coneguts? En això també estem treballant i, si tot va com està programat, el curs vinent tindrem una nova pàgina web, més àgil encara, i, al mateix temps, endegarem una nova forma de comunicació més ràpida i immediata a través de la xarxa.

Però, mentrestant, tornem a la revista. A nosaltres, els docents, encara ens agraden els llibres, el paper, el llapis i la ploma. No volem renunciar a col·leccionar números de revistes que podem endreçar en un prestatge per a recordar, al cap d'uns anys, que el curs 2012-2013 es va celebrar l'any Klimt; que vam preparar una obra de teatre sobre els contes de Pere Calders; que vam celebrar per primera vegada el cicle de concerts de Primavera mentre estrenàvem el nou piano de cua de la sala d'actes; que també celebràvem els 100 anys del naixement d'Alan Turing, el 200 aniversari dels contes de Grimm i els 100 anys de la Joana Raspall les poesies de la qual havíem triat per a recitar per Sant Jordi...

Un curs ben productiu, en el qual començàvem a recollir el fruit merescut de tants anys de treball i de retocs constants en el currículum per a millorar el nivell de l'anglès de l'escola, amb el seguiment de conferències en anglès impartides per professors de Batxillerat per als alumnes de tots els cursos d'ESO. El mateix curs en què un treball científic demostrava que l'aire que respirem a l'escola és un dels més sans i nets de totes les escoles de Barcelona, i que això afavoreix el rendiment dels nostres alumnes. Un curs, en fi, del qual sabríeu encara més coses si accepteu la nostra invitació de girar pàgina i començar a llegir...

És, com sempre, amb orgull i satisfacció que oferim aquest nou número de *L'Escola en paraules* als nostres fidels lectors. I que així sigui per molts anys!

L'Antàrtida: per què les balenes van a alimentar-se a un desert gelat?

per Begoña Vendrell, Institut de Ciències del Mar (ICM-CSIC)

El dia 24 d'abril de 2013, la professora Begoña Vendrell, investigadora del CSIC en Ciències del Mar, va impartir una conferència sobre l'Antàrtida adreçada als alumnes de 3r i 4t d'ESO. Membre de dues expedicions científiques a l'Antàrtida, la professora Vendrell, amb el suport de material audiovisual de producció pròpia, ens va oferir una lliçó a mig camí entre el relat d'aventures i l'exposició rigorosament científica d'una temàtica cabdal per a les ciències contemporànies com és l'ecologia. Presentem aquí un resum del que va ser la part més científica de la seva lliçó.

1. VIDA EN TERRES INHÒSPITES

L'Antàrtida és el desert més gros que hi ha al nostre planeta. Les dures condicions climàtiques –amb temperatures que poden arribar a menys de -80°C , pluviositats de menys de 50 mL l'any en gran part del territori i vents de fins a 320 km/h– i les immenses extensions gelades –conté el 90% del gel del planeta!– fan que l'aspecte del continent sigui gairebé desolador. I tanmateix, malgrat totes aquestes condicions extremes, nombrosos macro-organismes viuen tot l'any en el continent glaçat, com ara diferents espècies de pingüins i de foques, i, a més, algunes zones del continent són visitades per diferents ocells que hi fan la cria. En aquests mateixos indrets, que compten amb condicions un xic més temperades, també trobem les dues espècies de plantes fanerògames que hi ha a l'Antàrtida. Donat el caràcter aparentment inhòspit d'aquest desert de gel, com és, així doncs, que el trobem ple de vida? La clau de la vida a l'Antàrtida la trobem en l'ecosistema marí austral.

Begoña Vendrell, biòloga marina.

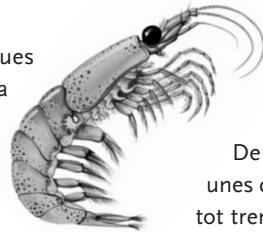
A sobre: les foques de Weddell (esquerra) i els pingüins emperador (dreta) són de les poques espècies de vertebrats que viuen i crien a l'Antàrtida. Presenten adaptacions per a viure en aquesta ambient. Fotos: foca, crèdit de J. Plötz; pingüins, crèdit de Simon&Simon Verlag.
A sota: Iceberg atrapat pel gel marí.

L'Antàrtida és el desert més gros que hi ha al nostre planeta.

2. L'ECOSISTEMA ANTÀRTIC: UNA EXCEPCIÓ AL PARADIGMA DE DISTRIBUCIÓ LATITUDINAL DE LA BIODIVERSITAT

Per començar a respondre, cal advertir que al gel continental, que en certs indrets supera els 4.000 metres de gruix, i que cobreix els més de 14.000.000 km² del continent, s'hi ha d'afegir una extensió variable de gel marí, que cada any es forma i es desfà en la superfície de l'Oceà Austral, i que pot arribar a cobrir més de 18.000.000 km² de mar al voltant del continent glaçat. Doncs bé: aquest gel marí, quan es forma, inclou dins la seva estructura porosa nombroses algues unicel·lulars que, atrapades dins el gel, continuen amb vida, fent la fotosíntesi i acumulant greixos. El creixement d'aquestes algues és tal que poden arribar a tenyir el gel marí de color marró!

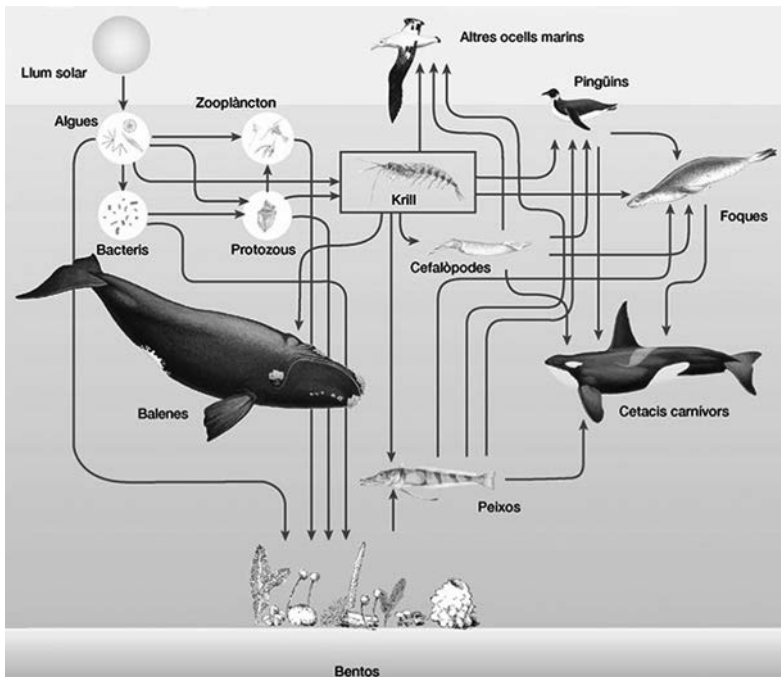
El cas és que quan el gel es fon, a la primavera austral, les algues unicel·lulars queden alliberades en l'aigua de mar i comencen a reproduir-se veloçment. La producció primària durant unes poques setmanes l'any és tan elevada que fa del marge del gel antàrtic una de les zones més productives dels oceans. Aquest creixement algal desmesurat serveix per a nodrir organismes com el krill, un petit crustaci que és l'aliment bàsic de nombrosos pingüins i altres aus, foques i balenes. L'aliment és tan abundant per al krill, que una sola femella d'aquest crustaci pot arribar a posar uns 9.000 ous en aproximadament un mes i mig, fet que fa que la biomassa d'aquest organisme arribi a ser tres vegades superior a la biomassa de tots els humans del planeta junts, i que n'hi hagi prou per a alimentar les més de 100.000 balenes que cada any viatgen a l'oceà austral cercant menjar. De fet, una balena d'unes 90 Tm ingereix unes 4 Tm de krill diàries.

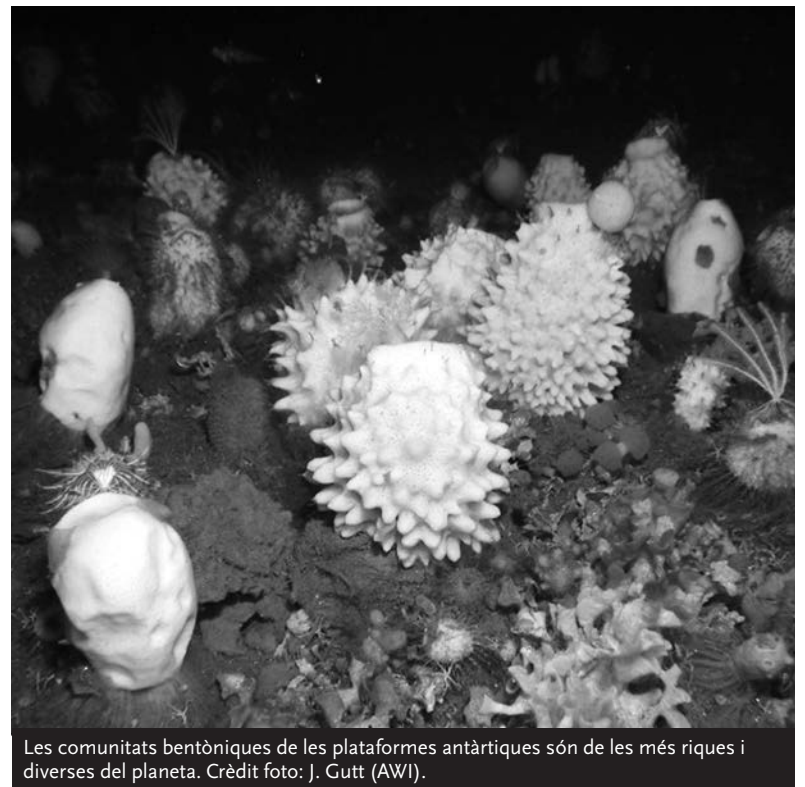
Però el krill només consumeix aproximadament un 50% de la producció d'algues. La resta, així com les restes d'algues i les desfetes del krill i d'altres organismes del zooplàncton, sedimenten cap el fons del mar. Aquesta sedimentació és força ràpida (pot arribar als 400 m de fondària en dos o tres dies), perquè les microalgues solen ser força pesades (els seus frústuls contenen molt silici), de manera que sovint el fons marí queda cobert per una fina capa verdosa de microalgues vives, que anomenem «catifa verda».

Les baixes temperatures de l'aigua de mar, uns -1.8 °C aproximadament, ajuden a què la matèria orgànica que sedimenta no estigui gaire descomposta quan arriba al fons i es mantingui relativament fresca durant molt de temps. Seria com tenir l'aliment en un frigorífic durant mesos. Per això, aquestes algues depositades sobre el fons marí, quan són resuspeses en l'aigua pels corrents de fons tornen a quedar disponibles en l'aigua com a aliment per a nombrosos animals.

De fet, les plataformes continentals de l'Antàrtida estan recobertes per unes de les comunitats faunístiques més riques i diverses de tots els oceans, tot trencant el paradigma de la distribució latitudinal de la biodiversitat en el planeta, que proposa que la màxima diversitat biològica es troba a la zona tropical i decreix cap els pols. Podríem dir que sota el gel marí antàrtic, els fons marins estan recoberts per una veritable «selva» feta d'organismes animals. Aquestes comunitats bentòniques (en biologia «bentònic» fa referència als organismes que viuen als fons marins) solen estar dominades per esponges i per altres organismes suspensívors, que s'alimenten en bona part de les microalgues, així com dels organismes del zooplàncton que visiten aigües més pregones buscant aliment.

Esquema de la xarxa tròfica antàrtica, amb el krill com a peça clau. Les restes dels productors primaris i dels consumidors arriben al fons marí, i serveixen d'aliment per al bentos. Dibuix: Jordi Corbera.

Les comunitats bentòniques de les plataformes antàrtiques són de les més riques i diverses del planeta. Crèdit foto: J. Gutt (AWI).

3. GEGANTISME I ENDEMISME.

LA HISTÒRIA EVOLUTIVA DE L'ANTÀRTIDA

Les esponges i els altres components de la macrofauna de les comunitats bentòniques de plataforma de l'Antàrtida presenten taxes metabòliques molt baixes, fet habitual en organismes que viuen en ambients amb temperatures tan fredes. A més, molts dels grups dels animals bentònics tarden molt en assolir la maduresa sexual. Aquestes circumstàncies, afegides al fet que gairebé no tenen depredadors en l'ecosistema austral, fan que puguin créixer lentament però continuada, de manera que sovint presenten gegantisme.

Una altra característica de la fauna marina antàrtica és l'elevat grau d'endemismes que hi ha, des d'un 95% en els peixos fins a un 45% en els mol·luscs! En biologia «endemisme» fa referència a un grup d'organismes propi i autòcton d'una contrada concreta. Tota aquesta abundància i diversitat es deu no només al funcionament de l'ecosistema marí anteriorment esmentat, el motor del qual és el gel marí, sinó també a la història evolutiva de l'Antàrtida.

Fa uns 35 milions d'anys es formà l'estret de Drake, i això va fer que es formés el Corrent Circumpolar Antàrtic, que té un cabal mil vegades major que el riu Amazones, i que podríem dir que en certa manera aïlla l'Antàrtida de la resta de continents i l'oceà austral de la resta d'oceans. També fou aleshores quan l'Antàrtida es gelà, de manera que les fonts d'aigua dolça que nodrien la zona costanera del continent es gelaren també. En no haver-hi aportacions continentals, la macrofauna filtradora, actualment més típica de fons marins rocallosos en altres latituds, o de zones més profundes, es pogué continuar desenvolupant en la plataforma continental antàrtica (contràriament a allò que va passar en les plataformes continentals d'arreu del món, on hi hagué una gran extinció d'aquest tipus de fauna a finals del Paleozoic), donat que no hi havia entrades de materials que saturessin els sistemes filtradors. Les plataformes antàrtiques van conservar, per tant, una fauna que podríem dir que s'assemblaria molt a la fauna paleozoica. Les comunitats bentòniques de plataforma estan només pertorbades per la caiguda de grans blocs de gel del continent, els icebergs, que llauen el fons i destrossen les comunitats que troben al seu pas, tot creant espais sobre el fons marí que les espècies podran colonitzar i creant, per tant, un paisatge en mosaic que afavoreix l'augment de diversitat i de complexitat en l'ecosistema.

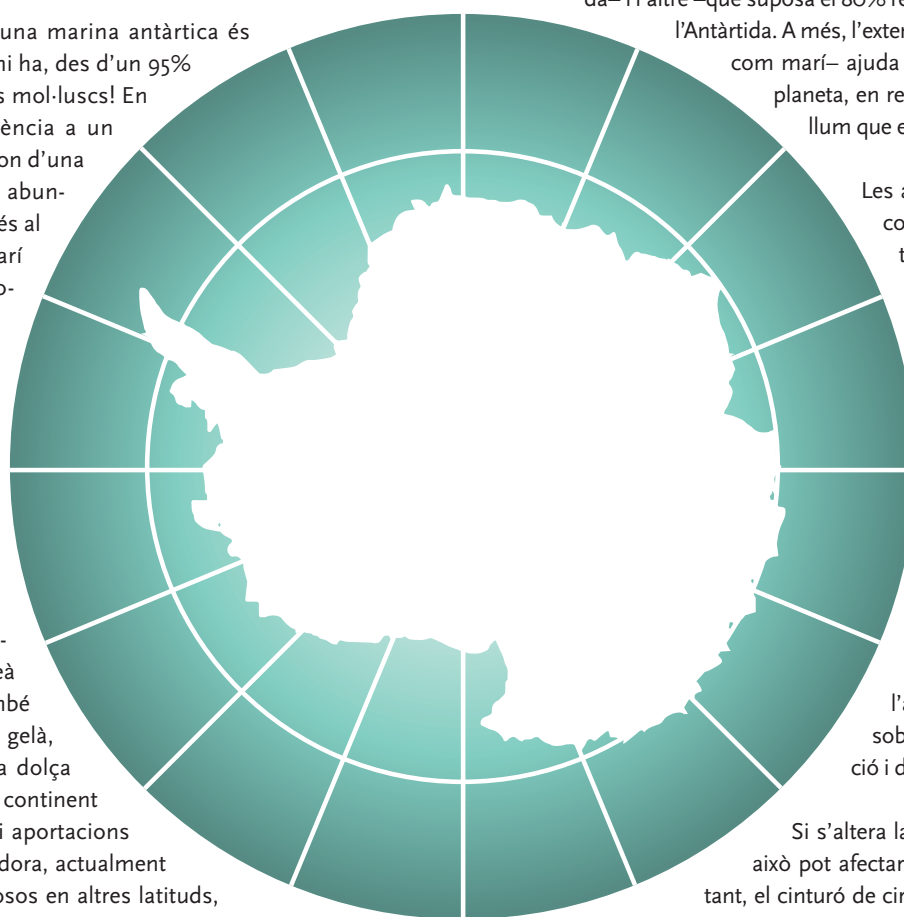
4. L'ANTÀRTIDA I L'ECOSISTEMA GLOBAL

No cal dir que l'ecosistema marí antàrtic és rellevant també a nivell planetari, ja que és gràcies a la formació i desglaç anual del gel marí que es forma l'Aigua Antàrtica Profunda, que és la que posa en marxa el Gran Cinturó de Circulació Oceànica mundial que reparteix calor pel planeta i que és el responsable de la distribució actual dels grans climes que coneixem. De fet, al nostre planeta només hi ha dos punts de formació d'aigua profunda que nodreixen aquest cinturó: un se situa al sud de Groenlàndia –i suposa només un 20% de la nova aigua profunda– i l'altre –que suposa el 80% restant!– al nord del Mar de Weddell, a l'Antàrtida. A més, l'extensa cobertura de gel –tant continental com marí– ajuda a refredar la temperatura global del planeta, en reflectir aproximadament el 80% de la llum que es retorna a l'espai des de la Terra.

Les activitats humanes en altres latituds, com les que fem aquí a Barcelona, contribueixen a canviar les condicions ambientals globals. Aquests canvis sovint es tradueixen en augments de la temperatura planetària deguts a l'increment de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera que suposen moltes de les nostres activitats industrials i també quotidianes. L'augment de temperatura es fa notar en certes zones del continent antàrtic, particularment en la zona de la Península Antàrtica. El perill d'aquest augment de la temperatura, tant de l'atmosfera com de l'aigua del mar, és sobretot que alteri la dinàmica de formació i desfeta del gel marí, o el seu gruix.

Si s'altera la dinàmica de formació del gel marí, això pot afectar la formació d'aigua profunda i, per tant, el cinturó de circulació oceànica global; si s'altera, a més, el gruix que pot assolir el gel marí, això afectarà no només les comunitats microbianes que hi viuen, sinó també els macroorganismes que crien sobre el gel marí, com alguns pingüins i algunes foques, així com les propietats de reflexió de la llum –i, per tant, el poder de refrescar la temperatura del planeta– d'aquest gel. A més, si amb l'augment de temperatures es desfà més ràpidament el gel continental i augmenta la freqüència de caiguda d'icebergs o masses de gel, les comunitats bentòniques de plataforma potser es veuen enormement malmetudes i sense prou temps per a recuperar-se entre una pertorbació i una altra.

Tot plegat fa pensar que tot i que l'Antàrtida està lluny, molt lluny de les nostres latituds, els nostres actes quotidians poden contribuir a fer canviar l'ecosistema antàrtic i, per tant, l'ecosistema global.

5. L'ANTÀRTIDA I LA PREGUNTA SOBRE L'ORIGEN DE LA VIDA

Però és que, a més, l'Antàrtida, i en especial la vida que hi ha dins el gel (microalgues, bacteris i virus principalment) permeten plantejar-nos preguntes sobre l'origen de la vida i sobre la vida en altres planetes que, per exemple, tinguin gel en la seva superfície. Podria ser, seguint la teoria de la panspèrmia originalment formulada per Arrhenius a començaments del segle XX, i tenint en compte que a l'Antàrtida s'han trobat nombrosos meteorits, que la vida hagués estat «transportada» i «disseminada» per l'espai a través d'astres que impactaren amb d'altres astres? Sigui com sigui, l'estudi de la vida al continent glaçat proporciona moltes pistes sobre com funciona la vida en situacions tan límit i sobre el funcionament general de la Terra, i representa un dels pocs ecosistemes pristins del nostre planeta.

6. EL TRENACLOSQUES PLANETARI: L'ANTÀRTIDA I LA COOPERACIÓ INTERNACIONAL

L'Antàrtida és l'indret del planeta més allunyat de l'activitat humana, un lloc on moltes activitats extractives, d'explotació de nombrosos recursos naturals, encara no s'han fet sentir; sortosament, les dificultats logístiques que comporten les seves condicions extremes n'han facilitat enormement la conservació. Per altra banda, i també a causa d'aquestes dificultats tant per a arribar-hi com per a treballar-hi, l'Antàrtida és un exemple de cooperació internacional. Està protegida per un tractat, el Tractat Antàrtic, signat el 1959 inicialment per 12 països, on s'especifica que allò que s'ha de fer a l'Antàrtida és ciència i fomentar la cooperació i la pau. De fet, bona part del treball científic en general s'efectua gràcies a aquesta cooperació internacional, que a l'Antàrtida té un dels seus millors exemples.

En efecte, en general el treball científic es nodreix del treball en equip i de la col·laboració entre equips, i intenta assolir coneixement que ha de ser posat a l'abast de tothom i que ha de poder servir per a entendre el funcionament del planeta i per a afavorir una millor relació de l'espècie humana amb la resta d'integrants de l'ecosistema global. A través d'un llenguatge comú com és l'anglès, d'una metodologia comuna com és la metodologia científica, i tenint present sempre el retorn a la societat, els científics polars han estat pioners a nivell internacional a l'hora de fer estudis transversals, tenint també en compte el factor humà en els seus estudis, i a l'hora d'organitzar congressos on s'ha tractat la ciència polar de manera holística, amb especial rellevància i preocupació per l'educació i per la divulgació científica. La recerca científica als pols sovint necessita equips pluridisciplinaris, fet que permet obtenir una visió molt més holística no només dels ecosistemes polars, sinó també de l'ecosistema global, on els pols representen només dues de les peces del trencaclosques planetari que es vol conèixer. Perquè és a través del seu estudi i coneixement, que aprendrem a respectar i a estimar el nostre planeta.]

El treball científic hauria de servir per a afavorir una millor relació de l'espècie humana amb la resta d'integrants de l'ecosistema global.

És a través del seu estudi i coneixement, que aprendrem a respectar i a estimar el nostre planeta.

a Helena Cambó

per Manfred Díez i Pablo Sandoval

Helena Cambó

En ocasió de la commemoració dels 600 anys de la mort de l'escriptor català Bernat Metge (1340-1413), el divendres 24 de maig vam tenir el privilegi i el goig de poder entrevistar la Sra. Helena Cambó, filla de Francesc Cambó (1876-1947), impulsor de la Fundació Bernat Metge i protagonista de la història política de Catalunya durant la sacsejada primera meitat del segle XX. El text que teniu a continuació intenta de reproduir l'espontaneïtat i la frescor amb què es va desenvolupar la conversa que vam tenir amb ella, una conversa plena d'una profunda perspectiva històrica, farcida d'anècdotes i observacions sorgides de l'experiència de tota una vida.

Sra. Cambó, com a professors d'història i de filosofia, sempre ens ha provocat una gran admiració l'obra d'edició i de traducció dels textos clàssics, grecs i llatins, que ha dut a terme la Fundació Bernat Metge, impulsada pel seu pare. Com es va gestar la idea de crear aquesta fundació?

La vida del meu pare sempre ha tingut un fil de continuïtat. Aquesta és una idea que voldria destacar d'entrada, perquè és dins d'aquesta trajectòria continuada que es pot comprendre tant la seva activitat política com la seva preocupació pel foment de les arts i la cultura. Tots dos vessants, el cultural i el polític, encaminats al ressorgiment de Catalunya.

El meu pare m'explicava que, ja durant els seus estudis de Batxillerat a Figueres, a finals del segle XIX, es va sentir cridat cap al catalanisme.

Per això, en arribar a Barcelona per cursar els estudis universitaris, va decidir matricular-s'hi per lliure per tal de dedicar més hores a la política. I és a la llum d'aquesta preocupació política que pren sentit la seva iniciativa de promoure el desenvolupament cultural i artístic de Catalunya. Així doncs, per a ell, la tasca cultural era tan patriòtica com la tasca política, perquè no és sinó sobre la base de l'impuls de la cultura i de la cura per la llengua, enriquida per la traducció dels clàssics, que es fa possible un veritable ressorgiment del catalanisme.

Ara bé, per entendre bé tot això, fa falta molta història en l'actualitat, però no dubto que de mica en mica es va recuperant.

Quins passos va seguir el seu pare per a realitzar aquest projecte cultural?

En primer lloc, el meu pare va començar comprant alguns quadres del Renaixement i del Barroc per enriquir les col·leccions del Museu Nacional, el qual destacava sobretot en el Romànic i el Gòtic, però estava mancat d'obres representatives d'altres períodes. Sota el consell de Folch i Torres, va arribar a aconseguir uns cinquanta quadres, que no és poca cosa, un dels quals, un retrat de Botticelli, va restar a casa nostra per desig del meu pare. Dels altres, dotze van anar a parar també al Museu del Prado a Madrid. Tots els altres són al MNAC.

D'altra banda, es va lliurar al projecte de traducció i publicació de textos, com, per exemple, una nova traducció de la Bíblia en quinze volums, que va preparar la tasca de la futura col·lecció Bernat Metge. Ara bé, una vegada tinguda la idea de la col·lecció dels clàssics, calia el capital per a portar-la a la pràctica, així com un pla d'organització per a estructurar-la. El patrimoni de la Fundació el va aconseguir a través d'ajuts i de societats diverses, mentre que el pla estructural de l'obra

es va inspirar en la col·lecció francesa d'edició i traducció dels clàssics, la col·lecció Guillaume Budé. No es pot oblidar que Cambó va haver d'esperar per a portar a terme tots els projectes personals en el camp de la cultura, fins al moment en què algunes operacions de caire empresarial li van permetre disposar d'uns fons estables. Estelrich sempre recordaria el dia en què el meu pare va entrar al seu despatx dient: «Ja podem tirar endavant!». Era l'any 1923.

I de fet un treball tan exhaustiu i acurat com el d'aquesta col·lecció és gairebé únic al món...

I tant! Només existeix en francès (Col·lecció Guillaume Budé), en alemany (Bibliotheca Teubneriana) i en anglès (Loeb Classical Library). En castellà, per exemple, no es troba res de semblant: naturalment hi ha traduccions, però no un conjunt. I si considerem la població de catalanoparlants, podrem mesurar els mèrits d'aquesta iniciativa.

Com es va anar desenvolupant el treball de la Fundació fins a l'actualitat?

Primer, Joan Estelrich, el qual havia estat una peça clau en l'estructuració del projecte, es feu càrrec de la direcció durant molt de temps, però l'arribada de la Guerra Civil, una veritable catàstrofe, ho va estroncar tot. Un cop acabada la guerra, es van reprendre els treballs de traducció, no sense haver demanat abans el permís corresponent per a publicar en català al censor oficial, el qual va donar el vistiplau per seguir endavant «hasta que se termine»; considerant el tipus de treball de què es tractava, aquesta resposta els va donar el marge de temps il·limitat que volien.

Per a ell, la tasca cultural era tan patriòtica com la tasca política, perquè no és sinó sobre la base de l'impuls de la cultura i de la cura de la llengua, enriquida per la traducció dels clàssics, que es fa possible un veritable ressorgiment del catalanisme.

Els anys cinquanta, em vaig casar amb un català (Ramon Guardans i Vallès) que es va haver de comprometre no només amb mi, sinó també amb la tasca de la Fundació, en la qual, en tornar a Barcelona del nostre exili a Buenos Aires, es va implicar amb cos i ànima.

Al final dels anys cinquanta, Carles Riba va assumir breument la direcció de la Fundació. Actualment ha de ser dirigida per un conjunt de directores, ja que les figures anteriors no podien ser substituïdes per una sola persona, sinó que en calien moltes. Malgrat el pas del temps, les normes d'edició, de traducció i de publicació de les obres, acuradament establertes des de l'inici, s'han mantingut fins al moment present.

Avui dia puc constatar algunes iniciatives, com la dels diaris *Ara* i *Avui*, per a donar a conèixer la col·lecció dels clàssics en els àmbits escolars i al públic en general.

Quina va ser la primera obra publicada per la Fundació?

Va ser el *De rerum natura* («De la naturalesa de les coses») de Lucreci. Actualment es porten publicats al voltant d'uns tres cents volums, que no han estat traduïts seguint un ordre sistemàtic d'autors, de manera que tant podia aparèixer un Plató com un Virgili o un Heròdot. Darrerament, per exemple, es volia oferir al públic una nova traducció de l'*Odissea*, però a qui se li podria encomanar ara aquesta feina? Per això ja teníem una traducció de Carles Riba; per tant, es va acabar decidint d'incloure-la dins la col·lecció, malgrat haver-se elaborat fora del projecte Bernat Metge.

D'on li venia al seu pare aquesta sensibilitat per l'art i la cultura?

Ja des de molt petit se sentia atret per l'art. A Verges, a casa de la seva mare, hi havia un balcó amb ornamentació gòtica que sempre li havia fet gràcia. Després, a Besalú, a la llar paterna, on va fer la primària, va aprendre a admirar el romànic i el gòtic.

Per cert, d'aquesta etapa hi ha una anècdota molt alligadora. Quan es va traslladar a Figueres per a prosseguir els seus estudis a l'institut, va ingressar en un internat per no haver de fer el «gran viatge» que suposava per a ell desplaçar-se cada dia de Besalú a Figueres. Però allà es va sentir desgraciat: el tancament a l'internat i el menyspreu dels seus companys –ells eren de Figueres, eren els importants, mentre que ell venia del poble– el feien sentir trist i sol. Un bon dia se'n va a parlar amb el director de l'institut per a comunicar-li la seva decisió de tornar a Besalú. Aleshores el director, que va demostrar tenir un gran sentit pedagògic, li va demanar l'exercici següent: que agafés un full en blanc i, abans d'anar a dormir, escrivís tots els motius pels quals volia marxar, que a l'endemà en parlarien. Quan s'hi va posar, el meu pare es va adonar que els seus motius no anaven enlloc.

Després de l'arribada de la dictadura, l'any 23 (la de Primo de Ribera), el meu pare es va retirar de la política i es va dedicar a la cultura, viatjant per Europa i comprant quadres que completessin el museu de Barcelona. Però tot això no era per a ell un *hobby*; això formava part de la seva idea de potenciar el ressorgiment de Catalunya a tots els nivells. Fins i tot va intervenir en la

creació del primer hotel Ritz a Barcelona, ja que considerava que una gran ciutat havia de tenir un hotel d'aquestes característiques per a hostatjar personatges importants, com a totes les capitals europees. En aquesta iniciativa va comptar amb la col·laboració de diferents socis.

En el projecte de la Fundació Bernat Metge també va anar així?

No, el projecte de la Bernat Metge, tot i que va rebre ajudes, és totalment seu: és la seva contribució a Catalunya! Això mostra, com he dit abans, la línia de continuïtat en l'obra del meu pare. Ara s'està recuperant la memòria històrica a Catalunya.

I parlant precisament de la memòria històrica, com va viure el seu pare els anys de la II República i de la Guerra Civil?

Ell va marxar a França durant els primers temps de la República, però més endavant no sols va tornar sinó que novament va ser diputat a la fi del 1932, a les Corts, tot i que la seva Lliga ja no era un partit majoritari a Catalunya.

Durant la Guerra Civil, a Barcelona el govern republicà de la Generalitat no comptava per a res, sinó que els anarquistes tenien tot el poder. Per exemple, el nostre pis de Via Laietana va ser confiscat pels anarquistes, que van destrossar a punta de ganivet dos quadres molt valuosos de Tiziano i de Veronese, a més de llançar un orgue per la finestra. Nosaltres per sort no hi érem: era l'estiu i estàvem de vacances. Ningú no sap el que ens hauria pogut passar d'haver estat allí. Després de la revolució anarquista del 1937, els comunistes van posar ordre a la situació.

Des de Buenos Aires, encara va continuar treballant per tal de formar intel·lectualment una nova generació de catalans que pogués conduir Catalunya en el futur. Va morir, doncs, amb el cap posat en Catalunya.

Quina va ser la relació que el seu pare va mantenir amb Francesc Macià i Lluís Companys?

Amb cap dels dos no va tenir gairebé relació, ja que no era partidari ni de Companys ni de Macià. Tot i així li va afectar molt la manifestació de Via Laietana del 1931 en la qual es cridava «Visca Macià i mori Cambó!». Però això no va ser obstacle per a què el meu pare assistís en primera fila al funeral de Macià dos anys després. D'altra banda, un dia vaig coincidir amb la filla de Macià, Maria Macià, la qual em va assegurar que el seu pare no havia organitzat la manifestació de Via Laietana ni hi havia estat d'acord.

Pel que fa a Lluís Companys, el meu pare sempre va desaprovar l'aixecament d'octubre de 1934 en què es va proclamar l'estat català. Això només va suposar la suspensió de l'estatut. De fet, en començar la guerra, el govern de Companys es va veure desbordat pels anarquistes als quals no va saber aturar. Tot i ser president de la Generalitat, no tenia autoritat ni va demostrar gaire capacitat de govern. Quan vaig llegir la seva defensa en el judici de Montjuïc, les seves paraules em van semblar patètiques: «jo com a governant no ho vaig poder evitar». En el fons, la seva actuació política va estar marcada per la precipitació. Ara bé, segons el meu pare, tot això no és evidentment motiu per a justificar la seva execució.

L'única persona que ell va respectar absolutament i tota la vida va ser Enric Prat de la Riba.

Quina opinió tenia el seu pare sobre l'obra de la Mancomunitat?

Aquesta pregunta em fa molta gràcia, perquè no és que el meu pare pogués tenir una certa

opinió sobre la Mancomunitat; és que, com a secretari general del partit (Lliga Regionalista de Catalunya), la portava tota ell! Era ell qui dirigia tota la acció política d'aquesta època i va ser ell qui va defensar la Mancomunitat a Madrid. Gràcies al seu establiment, es va poder gestionar el conjunt dels recursos que eren assignats pel govern central a les quatre províncies catalanes, per a fer obres públiques, carreteres, escoles, etc. Com deia Enric Prat de la Riba: «Només em cal un segell».

Anys més tard, el meu pare va escriure que es pot comparar l'obra que va fer la Mancomunitat amb allò que es va aconseguir amb l'estatut de 1931. De fet, el període de la Mancomunitat va ser fantàstic i en ell ja es pot esbrinar el doble vessant polític i cultural que va marcar tota la vida del meu pare.

Abans de l'arribada de la República, el rei Alfons XIII sembla que tenia confiança en les capacitats del meu pare i li va demanar de fer-se càrrec del ministeri de finances en el govern central, però les seves possibilitats es van veure afectades per un càncer de gola, que el va allunyar momentàniament de la política. Després d'operar-se a Londres i ja en plena República, va tornar a ocupar un escó al Parlament de Madrid, però ja estava bastant limitat per la seva salut, fins al punt d'haver de necessitar un micròfon en les seves intervencions.

Quins records té de l'experiència de l'exili amb el seu pare?

Mentre estàvem de viatge per Itàlia i Suïssa, es va desencadenar la guerra europea. I Espanya era encara una incògnita. Per això el pare va

decidir marxar cap a Amèrica. Havíem d'anar a embarcar-nos a Lisboa. Abans, vam passar uns dies a Barcelona i a Madrid on el meu pare va visitar algunes persones. Un cop a Lisboa, després d'esperar un parell de setmanes –en aquells temps, els viatges no tenien una data fixa de partida–, ens vam embarcar finalment cap a Nova York, on vam arribar amb dos dies de retard a causa de la presència al nostre vaixell dels ducs de Windsor, que s'acabaven de casar i havien de desembarcar a Les Bahames. De Nova York, un any més tard, ens vam traslladar a Buenos Aires, on jo vaig passar per un galimaties d'exàmens: però finalment me'n vaig sortir amb els estudis!

Al llarg de tot aquest exili a l'Argentina, el meu pare mai no va deixar de preocupar-se pel que passava a Catalunya. Ell pensava que com la guerra la porten els militars, ara, un cop acabada la guerra, serien els polítics els qui havien de reprendre el protagonisme i aleshores haurien de comptar amb Catalunya. Però això no va passar i aquí el meu pare es va equivocar. Malgrat tot, ell mai no va ser una persona amargada i sempre es deixava portar per les seves il·lusions. Així, des de Buenos Aires, encara va continuar treballant per tal de formar intel·lectualment una nova generació de catalans que pogués conduir Catalunya en el futur. Va morir, doncs, amb el cap posat en Catalunya.

A mi sempre em parlava molt de Catalunya i, per això, l'any 1947 vam emprendre un viatge per a fer-me conèixer el país. Malauradament, aquest viatge va quedar truncat per la seva mort. Sembla que per una reacció a la vacuna de la febre groga obligatòria, ja que l'avió feia escala a l'Àfrica.

Quina creu que és l'actualitat política de Francesc Cambó?

Ja als anys 20, el meu pare havia elaborat un estudi de les diferents formes de convivència de Catalunya amb Espanya. Es tracta del seu llibre *Per la concòrdia*, on s'exposen els diferents graus d'autonomia –estatuts d'autonomia, federalisme, independència– de Catalunya en relació amb l'Estat Espanyol. El meu pare considerava que la independència no era la solució, sinó que la via adequada era la més ampla autonomia possible però sense trencar el lligam amb Espanya. Això que tant es discuteix avui dia no és, per tant, res de nou.

Un dia em vaig trobar a Madrid en un acte organitzat pel museu del Prado, amb motiu d'una donació de quadres que s'havia fet darrerament. Jo, com a antiga donadora, hi estava convidada. Aleshores, d'una manera discreta, li vaig voler fer arribar al president Rajoy, encarregat de fer el discurs institucional, el llibre del meu pare *Per la concòrdia*. En ple acte, un secretari l'hi va donar i el president Rajoy va voler saber immediatament qui era la senyora que li enviava aquest llibre. Així, se'm va apropar i em va donar la mà, al temps que una munió de periodistes fotografiaven l'escena. A l'endemà aquesta foto va sortir als diaris, deixant-me en molt mal lloc davant d'alguns fills i amics, que em van demanar explicacions. Així pot arribar a ser la premsa avui dia!

Sigui com sigui, el pensament del meu pare continua viu en el present, malgrat totes les crítiques que hagi pogut tenir. Per això és tant d'agrair el llibre d'Heribert Barrera *Cambó*, que, tot i provenir d'una opció políticament ben diferent, fa un reconeixement explícit de tot el que el meu pare va fer per Catalunya.]

el pati: un món de records

per Montserrat Benavent, Cristina Díaz, Maria de las Nieves García, Elisabet Gener, Núria Montes i Eulàlia Sánchez

La curiositat és una de les característiques innates dels infants. Tenen curiositat per descobrir tot allò que els envolta i d'aquesta neix l'interès per conèixer el món i anar més enllà de la descoberta.

El contacte amb l'entorn natural, sobretot durant els primers anys de vida, té efectes positius en els infants, ja que afavoreix el joc lliure, creatiu i cooperatiu. A la nostra escola gaudim d'uns patis rics en elements naturals, on els nens poden desenvolupar-se i créixer a nivell sensorial, motriu i emocional.

L'espai exterior és una de la cartes de presentació de la Llar d'Infants i del nostre projecte educatiu. Dins del nostre horari escolar gaudim d'aquest espai per a fer joc lliure durant tres quarts d'hora cada matí i una tarda a la setmana. Al llarg del curs, però, també l'aprofitem per a fer diverses activitats relacionades amb les diferents àrees de coneixement.

Pel que fa a l'estona d'esbarjo, les mestres posem a l'abast dels infants diferents joguines i materials, com pales, galledes, pilotes, carretons, camions, motlles i caixes. Així, els nens juguen i poden escollir lliurement el tipus de joc que més els interessa. Altres elements lúdics situats al pati, com el castell pirata, les casetes, els gronxadors i el tobogan, permeten que els nens puguin desenvolupar la seva motricitat gruixuda i la imaginació. Tot aquest conjunt d'oportunitats permet a cada infant aprendre a relacionar-se i a conèixer amb la resta de nens de l'Escola, al mateix temps que aprenen a respectar els altres i a compartir.

Durant el curs, com ja hem dit anteriorment, també utilitzem l'espai exterior per a realitzar altres activitats.

Cada vegada que hi ha un canvi d'estació, per exemple, sortim a observar de manera directa els canvis produïts al pati per la natura.

A la tardor hem sortit a recollir fulles seques i hem descobert la seva textura, la seva olor, els seus colors i fins i tot el so que fan quan les trepitgem.

A l'hivern hem gaudit, ben equipats, de fer xip-xap als bassals que s'han format per la pluja. També hem aprofitat una pissarra situada en una de les parets del pati per fer el traç vertical dibuixant la pluja.

Amb l'arribada de la primavera, i gràcies a la col·laboració de les famílies, tots els nens de la Llar hem sortit a guarnir el pati amb flors i a crear el nostre hort de plantes aromàtiques. Cada dia de la setmana hi ha una classe encarregada de sortir a regar l'hort i les flors. D'aquesta manera els infants aprenen a respectar i a tenir cura de la natura. Una altra de les activitats d'aquesta estació ha estat trepitjar descalços la terra de plantar i la sorra del pati. Així hem pogut descobrir a través de tots els sentits, i en especial el del tacte, les sensacions que produeixen i les qualitats que les dues terres tenen.

Diu, a més, que a Bellesguard els nens d'Educació Infantil tenen el pati de les oliveres, i que també hi ha un hort. Com ens agradarà trobar-nos al bell mig de la natura quan ens fem una mica més grans i anem a escola allà!

Un dels altres moments en què el pati és el gran protagonista és en les celebracions de les festes tradicionals i les festes pròpies de l'Escola, sempre que el temps ens ho permeti. Aquest curs el bon temps ens ha permès celebrar a l'exterior dues festes: la Pasqua i Sant Jordi.

La celebració de la Pasqua consisteix en berenar la mona tots junts al pati, on, abans de menjar-la, anem a veure l'exposició de tots els pastissos decorats pels nens de cada classe.

Durant la setmana de Sant Jordi fem diverses activitats lúdiques relacionades amb la llegenda, com per exemple fer castells amb caixes. Com a novetat d'aquest any, el mateix matí de la diada, els nens d'E.1.5 han vingut a representar-nos la llegenda de Sant Jordi. A la tarda es prepara una paradeta amb contes i roses i amb les famílies berenem coca i xocolata desfeta.

Una altra de les festes importants de l'Escola és la Festa de fi de curs, en què cada classe prepara dues danses per ballar davant de les famílies.

També realitzem altres activitats lúdiques al pati. Durant el segon trimestre vam treballar el conte dels tres porquets. Vàrem sortir a agafar pedretes, tot enllaçant el treball de motricitat fina amb el relat. Aquestes pedretes, posteriorment, van servir per a fer un *collage* amb els elements amb els quals els porquets havien construït les seves cases. Com a cloenda d'aquest treball també vam fer la representació del conte aprofitant les tres casetes que hi ha al pati.

Un dels jocs que més agraden als infants d'aquesta edat és el «joc simbòlic», amb el qual els nens reprodueixen escenes de la vida dels adults. Una de les situacions quotidianes amb què els nens se senten més identificats és el fet de passejar en cotxet. Sempre que podem, fem ús del pati perquè puguin passejar les nines en un espai diferent de l'habitual.

Com podeu veure, el nostre pati és un espai on els infants poden gaudir d'una gran diversitat d'experiències, que faran que sempre en tinguin un molt bon record.]

can I have bread and chocolate, please?

by Laura Sans

Is
PL

«Have you washed your hands, Biel?» asks the English teacher to a child in the Owl class.

«Yes, Laura!»

«Remember,» says the teacher while putting one finger up, «First we...»

«Go to the toilet,» continue the whole group of 4-year-olds.

«Then we...» the teacher puts a second finger up.

«Wash your hands» finish the children.

«And finally we...»

«Drink some water!»

Outdoor CLIL at school, or O'CLILS, is a relatively new methodology for children learning English in Infant School. It is also known in Catalan as *espais naturals*. It is a way to take advantage of all possible moments where linguistics are involved in the very young learners' daily routine. Moments such as snack time, getting ready for class at 9 o'clock, hygiene habits after play time, tidying up before leaving or morning routines are some of the ones we use at our school.

These moments are characterized by also being periods that are usually conducted in their mother tongue. Therefore the children know what to expect. They are familiar with what the teacher is going to ask them. This provides a way in which the English teacher can introduce lots of vocabulary and structures that might be difficult for them, but that they can interpret and understand easily. As this new language is repeated over the weeks during that same routine, the young learners acquire it, first passively, and then reproduce it. Little by little, structures become more complicated and the vocabulary can be expanded.

Ana (P4 – Penguins) is checking that everybody is at school.

Maria and Paco (P4 – Owls) are washing their hands.

TODAY IS SUNNY
Hello, good morning!
Guillem here?
Can I have more chocolate
PLEASE

Moreover, the language used during these periods of time is context-bound. Its aim is clear; hence we create a space and moment in which the communication between the children and the teacher is meaningful. Besides, most language is accompanied by actions that can be modeled so the pupils comprehend and the teacher can make himself or herself understood.

At 9 o'clock every Monday, the Giraffe class starts the week by changing the class jobs with their head teacher and the English teacher. The 5-year-olds then proceed to carry out their responsibilities one by one, as they do every other day with their head teacher in Catalan. The List Responsible looks at the class names and asks, «Is Guillem here?» as Guillem answers «Hello, good morning!». The Calendar Responsible tells the rest of the children what day is today and asks them to sing the «Days of the week» song. Finally, the Weather Responsible goes outside and steps into the classroom saying out loud what the weather is like today. Something similar happens every Wednesday when the children of the Penguin's class start school with English during their first period.

Once every week, the Dolphins have their afternoon snack in English. The Snack Responsible is in charge of giving out the food. His or her classmates need to be polite when asking for their snack.

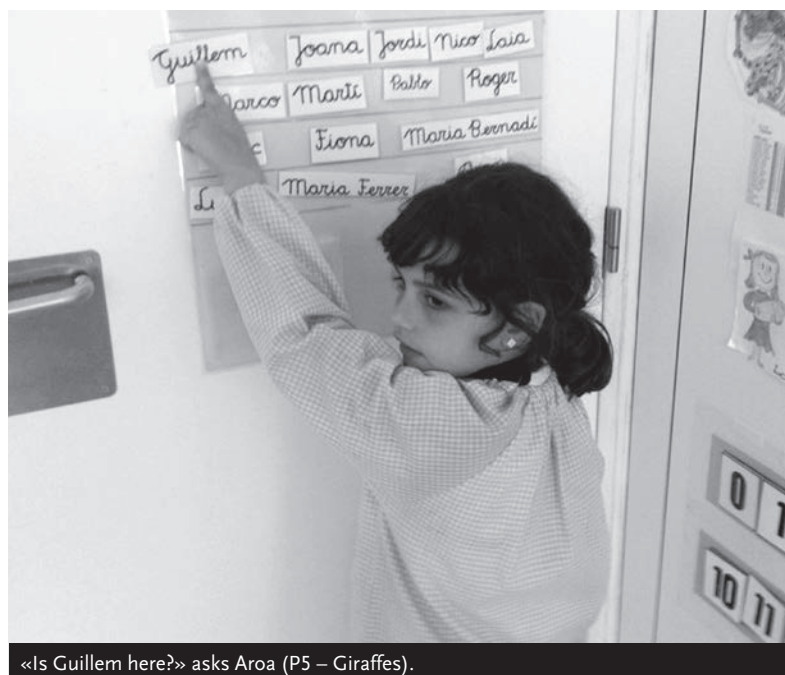
«Can I have bread and chocolate, please?» asks Judith.
«Here you are,» answers Sergi as he gives the snack to Judith. He then waits for Judith to say something else.
«Thank you!» she says as she realizes what Sergi is expecting.

However, the Dolphins are a really voracious group, and soon enough some of them walk to the teacher.

«Can I have **more** chocolate?» asks Marc. The teacher looks at him raising her eyebrows and Marc smiles knowingly «Please,» he adds.

«Today is sunny,» announces Maria (P5 – Giraffes).

«Is Guillem here?» asks Aroa (P5 – Giraffes).

proyecto Grimm

per Imma Pérez, Josep Pujol y Dolors Valls

Durante este curso escolar 2012-13, como en otras ocasiones, en la clase de Castellano nos pusimos a la búsqueda de algún tema atractivo e importante para trabajar con los alumnos. A través de la prensa escrita, supimos que en Diciembre del año 1812 se publicó por vez primera el libro *Cuentos de Grimm*, y, por lo tanto, que en este curso se cumplía el bicentenario de su publicación. Así nació el *Proyecto Grimm*, un fecundo trabajo de investigación realizado enteramente por los alumnos de 5º de Primaria.

Las cartulinas elaboradas por los alumnos se convirtieron en páginas enormes de un gran libro...

En primer lugar, el profesor expuso algunos datos básicos de carácter biográfico, histórico, artístico y literario como punto de partida para que los alumnos supieran sobre qué tenían que buscar la información. Luego, los alumnos se organizaron, formando grupos pequeños, se repartieron las tareas y llevaron a cabo una breve investigación sobre los hermanos Grimm, sobre los artistas de la época, los escritores, músicos, emperadores, reyes y príncipes, para conocer el contexto histórico de aquella época y saber en qué circunstancias y por qué motivos aquellos eruditos alemanes se propusieron compilar, poner por escrito y editar los diferentes cuentos.

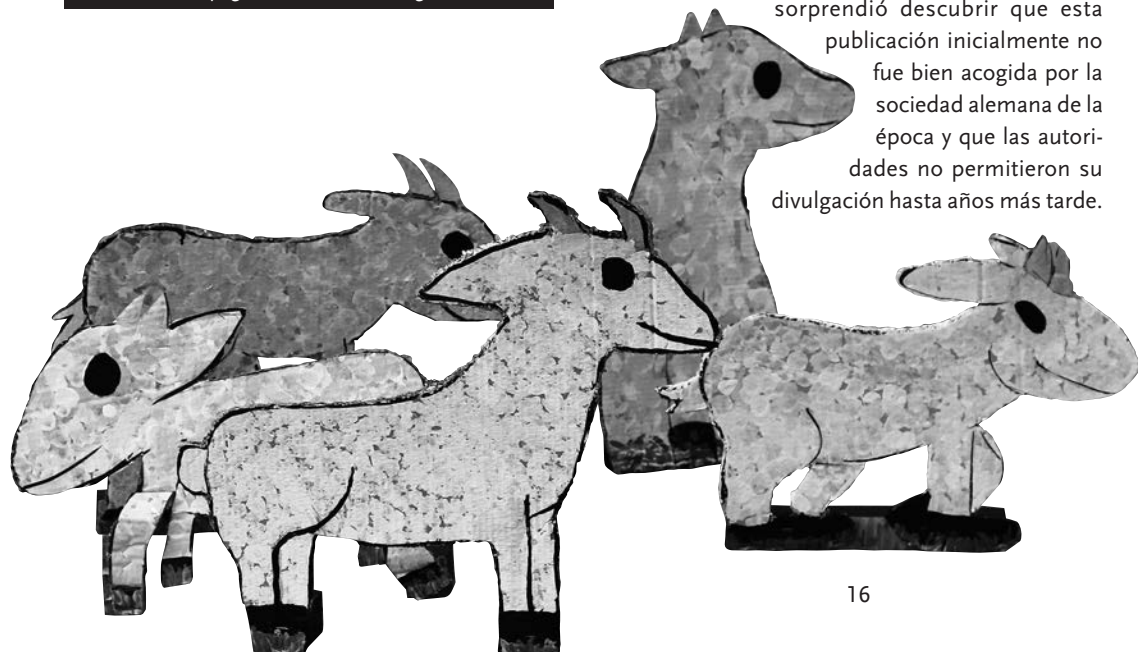
Esta búsqueda de información nos permitió aprender que los hermanos Grimm fueron bibliotecarios y profesores universitarios en la ciudad de Kassel, en el antiguo ducado de Hannover, en la época en que toda Europa se hallaba controlada u ocupada por las tropas francesas de Napoleón Bonaparte. Y fue a finales de 1812 cuando ellos publicaron su libro de cuentos infantiles. Nos sorprendió descubrir que esta publicación inicialmente no fue bien acogida por la sociedad alemana de la época y que las autoridades no permitieron su divulgación hasta años más tarde.

En primer lugar, el profesor expuso algunos datos básicos de carácter biográfico, histórico, artístico y literario como punto de partida para que los alumnos supieran sobre qué tenían que buscar la información. Luego, los alumnos se organizaron, formando grupos pequeños, se repartieron las tareas y llevaron a cabo una breve investigación sobre los hermanos Grimm, sobre los artistas de la época, los escritores, músicos, emperadores, reyes y príncipes, para conocer el contexto histórico de aquella época y saber en qué circunstancias y por qué motivos aquellos eruditos alemanes se propusieron compilar, poner por escrito y editar los diferentes cuentos.

El emperador de Austria, gobernante autoritario y muy conservador, que controlaba los territorios y ducados alemanes, consiguió presionar a los duques de Hannover para que los hermanos Grimm fueran destituidos de sus cargos, cosa que ocurrió a partir de 1830, por ser considerados demasiado liberales en sus escritos. Afortunadamente, el rey Maximiliano de Baviera se interesó por sus obras y permitió varias publicaciones; y, más tarde, el rey Federico Guillermo de Prusia les ofreció incluso un puesto en la biblioteca imperial y les permitió continuar ejerciendo su prolífico trabajo como profesores en Berlín.

También hablamos en clase sobre la importancia del movimiento artístico-literario del Romanticismo y sobre algunos de los artistas, músicos y escritores de la época. Por otra parte, se indicó a los alumnos en qué enciclopedias podrían encontrar la información necesaria para la investigación y qué páginas Web confiables podrían consultar. A continuación, se procedió a reunir, seleccionar, sintetizar, matizar y adaptar toda la información que habían conseguido nuestros alumnos y, en las diferentes sesiones de trabajo en grupo, se elaboraron unas cartulinas que se convertirían en páginas enormes de un gran libro. Se leyeron en clase, además, muchos de los cuentos conocidos y otros no tan conocidos. Así, por ejemplo, los alumnos se sorprendieron al descubrir la crueldad de algunos personajes malvados como la madrastra del cuento de Blancanieves o las hermanastras del cuento de Cenicienta, y la astucia de personajes animales como en la historia del Lindo clavel.

A partir de la lectura de esas historias, se realizaron diversas y variadas actividades de expresión escrita con el objetivo de incitar a los alumnos a ser creativos e imaginativos. Llegando al final

Los alumnos se convirtieron en auténticos investigadores y en protagonistas principales de su propio trabajo.

del recorrido en la realización del proyecto, queríamos que dejaran volar su fantasía y que fueran capaces de cambiar algunas partes de los cuentos o introducir nuevos personajes. Se trabajó la expresión oral con la lectura declamada de algunos cuentos divertidos y originales, formando grupos que debían expresarse con buena entonación y siguiendo el ritmo adecuado. No fue tarea fácil, pero el resultado que se consiguió fue muy satisfactorio y plenamente enriquecedor.

De forma paralela, y después de haber escogido algunos personajes importantes de los cuentos principales, en la clase de Plástica se construyeron

unas figuras espléndidas. Los alumnos participaron en todo el proceso de elaboración: dibujaron las formas a partir de los modelos, recortaron los volúmenes y colorearon las figuras. Así pues, consiguieron presentar a los personajes para el montaje de la exposición final.

Esta exposición se instaló en el polivalente de 5º con ocasión de la fiesta de fin de curso y en ella se intentó recrear una cierta atmósfera del fabuloso mundo de los cuentos de los hermanos Grimm. Lo que nos pareció muy importante a los profesores que tuvimos el privilegio y el gozo de dirigir este proyecto fue que los alumnos se convirtieran

en auténticos investigadores y en protagonistas principales de su propio trabajo. Por ello, nos causó una enorme satisfacción ver que los alumnos exponían en clase con gran y sincero entusiasmo todo aquello que habían ido descubriendo, así como la manera en que discutían posteriormente sobre algún tema nuevo y se ayudaban en sus tareas de grupo. Fue inmensa nuestra satisfacción al contemplar la exposición final del polivalente, con sus figuras, su ambientación y el gran libro con las informaciones recogidas por los propios alumnos. Sin duda alguna, un proyecto fecundo, una motivación inigualable y un formidable proceso de aprendizaje: el proyecto Grimm.

Elaborando las cartulinas...

...a partir de la información encontrada y trabajada.

yes, we clil!

by Cristina Bonastre, Isabella Farràs, Isabel Massaneda
and Vanesa Sala

How readers and talks in English enhance our students' curiosity for English-speaking countries and help them to improve their reading and listening skills.

In our endeavour to make the foreign language learning experience as meaningful and enjoyable for our students as possible, the English Department aims at integrating culture in the classroom in order to show them the importance of English in our globalised world. That is why once more, this year, we have taken advantage of the English readers to take our students on an exciting journey in space and time. With the help of some special guests who have talked about science, history, geography, religion and their own personal experiences, the students have had the opportunity to find out loads of interesting stuff connected to what they had read in English class, therefore establishing a link between English and other subjects in a fully cross-curricular learning environment.

ESO 1 have also been learning Physics, learning about the Sun and the Earth with a spinning top, thinking how things keep moving. Mr Domínguez visited us to talk about Science. He taught us how the Earth spins around the Sun, and explained some interesting facts related to this: why do we have four different seasons? or why do we see the Sun upper in the sky during the summer compared to winter time? Or another big and amazing question: why do we not feel the Earth spinning around the Sun, when we actually ARE ON the Earth...

ESO 2 students have been to England, the USA, Canada, Australia and New Zealand on a trip in which they have learnt more about the traditions of these places through the reader 'Seasons and Celebrations'. Mr Lasheras came to talk about religion and told the students about how through the ages religion has shaped people's way of life and a lot of our current festivals and festivities.

ESO 1 students listening to the explanations of Mr. Domínguez.

ESO 2 students listening to Mr Lasheras' talk about monotheist religions.

English is not only a school subject, but a communicative tool and essential for the students' future professional careers.

ESO 3 students have focused on Australia and New Zealand and they have attended a talk about a real experience by the Economics teacher at Sant Gregori, Andreu Nebot, who very kindly took them to revisit his gap year in Australia. During his talk, students learnt loads about the country's history and geography, as well as its economy and its native Aboriginal population. They were also captured by the spectacular pictures of Mr Nebot's trip and we are sure this talk aroused their curiosity to travel Down Under.

To the hand of Nelson Mandela's biography we have learnt about South Africa's history, from Mandela's early years in his hometown Qunu to his years as a student and his realization of the inequalities of a divided country with the imposition of Apartheid and its subsequent results to black South Africans. Thanks to Johan Izak Meyer, a South African biologist and researcher, **ESO 4** students as well as **Batxillerat 1** students could hear South African English, learn about the different languages which are spoken there such as Xhosa, Zulu and Afrikaans among others, and find out more about his personal views on South Africa.

All in all, these four fascinating talks have definitely had a great impact on our students and have shown them that English is not only a school subject, but actually a living language spoken in many countries throughout the world and most importantly, a communicative tool which will be essential for their future professional careers and which is therefore really worth learning!

Mr Nebot told **ESO 3** students that Aborigines have a hard life Down Under.

Mr Johan Izak Meyer

com és l'aire que respirem a l'escola?

per Mar Álvarez, Projecte BREATHE

Nens de primària de l'escola realitzant els tests.

Aparells de mesura de la qualitat de l'aire al pati de l'escola.

Durant l'any 2012 l'escola va estar participant en un projecte de recerca anomenat BREATHE (*Brain development and air pollution ultrafine particles in school children*). BREATHE és un projecte adreçat a estudiar l'impacte de la contaminació ambiental a l'escola sobre el rendiment escolar dels nens. El projecte està coordinat pel Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental (CREAL) i liderat pel professor Jordi Sunyer (antic alumne de l'escola). El CREAL és un centre d'investigació de referència internacional que promou i desenvolupa recerca sobre factors ambientals que afecten la salut humana. Aquest projecte està finançat pel Consell Europeu de Recerca (ERC), que selecciona els millors projectes científics d'Europa.

L'ESTUDI REALITZAT

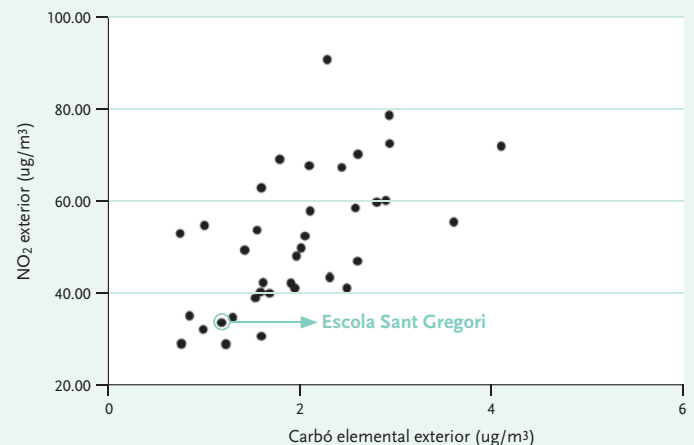
En aquest estudi hi han participat 36 escoles de Barcelona i 3 de Sant Cugat, incloent-hi uns 3000 nens de 7 a 10 anys. A l'Escola Sant Gregori hi han participat 108 nens i nenes. Durant dues setmanes no consecutives, una a la primavera i l'altra a la tardor, es va mesurar la qualitat de l'aire de l'escola (al pati i a les aules). Per altra banda, els nens participants van fer uns tests amb ordinador que avaluaven la memòria i l'atenció (4 vegades durant l'any 2012). A més, es van treure mostres de saliva per a fer un estudi genètic, concretament per a estudiar si hi ha poblacions més susceptibles de patir els efectes negatius de la contaminació. Per últim, actualment s'estan fent ressonàncies magnètiques del cervell d'alguns nens de l'estudi (400), per veure si la contaminació podria estar afectant el cervell a nivell estructural.

Actualment ja es disposen d'alguns resultats de la contaminació de l'aire. Aquests mostren que l'escola està situada en una de les àrees menys contaminades de Barcelona.

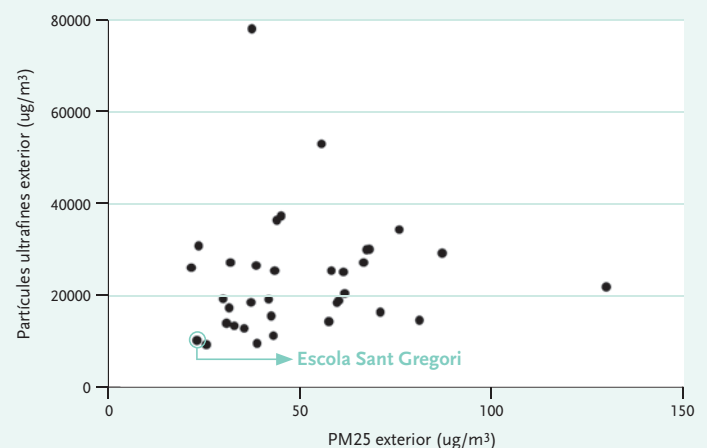
DESCRIPCIÓ D'ALGUNS DELS DIFERENTS CONTAMINANTS QUE S'HAN MESURAT:

- **Carboni elemental (EC):** El carboni elemental (EC) o carboni negre (BC) es forma a causa de la combustió incompleta de combustibles fòssils i altres combustibles orgànics (fusta, restes de l'agricultura, etc). A les ciutats, la principal font de EC/BC són els motors del trànsit rodat, especialment els vehicles dièsel. Forma part de les partícules ultrafines.
- **Diòxid de Nitrogen (NO₂):** És un gas contaminant que es genera en processos de combustió. Per tant, el trànsit de vehicles n'és una font molt important. De fet, a les ciutats el diòxid de nitrogen és un bon traçador/indicador de trànsit. Està relacionat amb augmentos d'infeccions respiratòries i de problemes asmàtics i una reducció de la funció pulmonar.
- **Partícules de diàmetre inferior a 2,5 micròmetres (PM_{2,5}):** Són aquelles partícules presents en suspensió en l'aire que tenen una mida inferior a 2,5 micròmetres (20 vegades més petites que el diàmetre d'un cabell). Inclouen les partícules ultrafines. Poden tenir diversos orígens, des de fonts naturals com l'aerosol marí (sal marina) i part de matèria mineral a fonts antropogèniques (és a dir, generades per l'activitat humana) com el trànsit, la indústria, etc. Relacionades amb problemes respiratoris i cardiovasculars. Es troben molt influenciades per les activitats escolars (el guix, les pissarres o fins i tot la roba) i per la presència de patis de sorra (amb patis de sorra, els nivells són més alts).
- **Partícules ultrafines (diàmetre inferior a 0,1 micròmetres; UF o UFP):** Les partícules ultrafines són l'objecte principal d'estudi del projecte i en particular l'EC. Són emissions principalment antropogèniques, essent el trànsit rodat la principal font d'emissió d'aquestes partícules a les ciutats. A l'interior de les escoles les cuines en poden generar. Són partícules tan petites que poden passar al torrent sanguini a través dels alvèols i arribar al cervell o, fins i tot, arribar-hi directament via epitelí olfatiu. L'estudi BREATHE pretén determinar quin efecte tenen aquestes partícules en el desenvolupament neuronal.

A continuació es presenten els resultats de les 39 escoles que han participat al projecte (només contaminants mesurats a l'exterior, al pati). Cada punt representa una escola.

La **Gràfica 1** ens mostra la relació entre el carboni elemental i el NO₂. Aquesta gràfica ens indica que ambdós contaminants es troben relacionats i tenen una font similar, en el cas de Barcelona el trànsit, ja que les escoles que tenen un valor alt de NO₂ també el tenen de carboni elemental.

La **Gràfica 2** ens mostra la relació entre el PM_{2,5} i les partícules ultrafines (UFP). Aquests dos tipus de partícules no tenen una relació tan clara, per això els punts es troben més dispersos a la gràfica. Les partícules ultrafines (UFP) tenen una relació més directa amb el trànsit i altres fonts de combustió mentre que el PM_{2,5} es troba molt influenciat per la presència de patis de sorra i per les activitats de l'escola.

En general, podem observar que *els nivells trobats a l'escola Sant Gregori se situen entre els més baixos per a tots els contaminants.*

Una altra característica important observada a l'estudi és que, per a alguns contaminants com el carboni negre, els nivells a l'interior de les aules són molt semblants als nivells a l'exterior, ja que aquests contaminants penetren amb facilitat a l'interior dels edificis.

Actualment, els investigadors de l'estudi BREATHE estan començant a estudiar si la contaminació pot estar afectant el rendiment escolar. Els resultats es començaran a obtenir aproximadament a partir de la tardor. La col·laboració de tots en aquest projecte ens ajudarà a obtenir més coneixement sobre l'impacte de la contaminació en la salut, que permetrà crear entorns més saludables i sans per als nens i nenes i les futures generacions.]

homenatge a Joana Raspall

pels tutors de Primària

El dia 7 de juliol de 2013 la Sra. Joana Raspall, escriptora i bibliotecària, farà cent anys. De tota la seva obra escrita, que no és poca, a l'Escola enguany hem volgut treballar les seves poesies pensades i escrites per a infants.

Llegir aquestes poesies ens fa sentir sobretot, a petits i grans!, l'alegria de viure. De qualsevol cosa modesta i quotidiana —l'animaló més petit, l'objecte més prosaic, el que sigui— l'ofici d'aquesta poetessa en sap treure un sentit ocult, una mirada diferent, un joc fins aleshores inadvertit. De cada ésser que fa objecte de la seva reconstrucció poètica, Joana Raspall ens en dóna sempre un secret amagat, una sorpresa inesperada; de manera que ens arrenca invariablement un somriure franc que se'ns puja als llavis.

Mireu bé, posem per cas, el retrat que ens fa del paó:

El paó

*Un paó presumit fa la roda
estenenent orgullós el ventall
tot ple d'ulls del plomatge brillant.
Al jardí, es creu rei de la moda;
ni el flamenc, ni l'estruç, ni cap gall
se li poden presentar al davant.
S'ha fet amo de tots els camins;
cap parella li sembla adequada
per poder passejar al seu costat
si no porta plomatges ben fins:
...que la cua del gall és corbada,
...que l'estruç té el cap massa pelat.
I el flamenc?... té les potes molt fluixes.
I el bell cigne?... té el coll enrampat.
Oques i ànecs caminen com vells!
Corbs i garses són propis de bruixes...
I el faisà?... Potser sí! El daurat
és dels més distingits dels ocells!
Com si fos atorgar un benefici
convidar-lo a fer de company,
va, i es dreça davant del faisà,
cridant fort, gallejant amb desfici.
Però es troba amb un bon desengany
perquè l'altre li sap contestar:
—Tens la veu estrident i esqueixada
per l'orgull i el mal geni, paó,
i val més que et passegis tot sol,
que la teva amistança no m'agrada;
jo ja tinc companyia millor.
El faisà, dit això, aixeca el vol.
I el paó, amb la cua plegada,
sense amics, s'ha quedat de racó.*

O el de la bicicleta:

La bicicleta

*Jo tinc una «bici»
pintada de nou.
Quan vull s'està quieta
i quan vull es mou.*

*Avui no vol córrer
i no sé per què;
l'he greixada amb oli
d'un setrill sencer!
Amb draps de camussa
tota l'he eixugat,
i ja un cop polida
així ha rondinat:
M'ha dit: —Estic prima;
no em tractes prou bé.
—Si tu ets la més ferma
de tot el carrer!
—Mira quines rodes
té aquella d'allà!
—Parles d'una moto!
No et pots comparar!*

*La fondària alegre i vital
que habita en aquestes poesies
va fer que ens decidíssim
a triar-les per a donar-les a
conèixer als nostres alumnes.*

Oi que és admirable la manera aguda i senzilla, plena d'intel·ligència i d'humor, amb què ens pinta els animals i les coses? La fondària alegre i vital que habita en aquestes poesies va fer que ens decidíssim a triar-les per a donar-les a conèixer als nostres alumnes; fins al punt que, en el certamen literari de la festa de Sant Jordi d'enguany, els poemes triats per a ser dits en la categoria de recitació poètica van ser tots d'aquesta poetessa:

a 1r van recitar *Bombolles* i *La ballarina*;
a 2n, *Dos cuquets* i *El rellotge*;
a 3r, *L'ametller tallat* i *El bosc*;
a 4t, *Les sargantanes* i *La bicicleta*;
a 5è, *Reunió d'amics* i *Un bon jutge*; i, en fi,
a 6è *La balena* i *El paó*.

Quin goig de lliurament de premis vam poder celebrar aquesta vegada! Tots els nens i nenes havien entès tan bé l'humor i l'amor d'aquests petits poemes, s'havien fet tant seu l'univers menut d'aquest conjunt de poesies, que van saber dir els versos d'una manera excel·lent, amb una expressivitat extraordinària. De manera que l'expressió encertadíssima del sentit, amb la dicció i la cantarella escaients a cada frase, van permetre al públic que no els havia sentit abans gaudir d'una jornada poètica de qualitat, intensa i divertida.

I és que el treball de l'expressió oral, tan important per a l'adquisició genuïna de les competències lingüística i comunicativa, es fa molt més fàcil quan els textos són de tanta qualitat!

Pel regal que ens ha fet, Sra. Joana Raspall, moltes gràcies!

Alguns dels guanyadors del Concurs de Sant Jordi en la categoria de recitació poètica, dient els poemes de Joana Raspall en la cerimònia de lliurament de premis.

«escuchar con los ojos a los muertos»

por Pablo Sandoval

El 23 de Abril, Diada Nacional de Catalunya, se conmemora el martirio y la muerte de Sant Jordi, ocurrida el 23 de Abril del año 303 después de Cristo. La fecha nos evoca también las figuras imponentes de Shakespeare y Cervantes. La fiesta de Catalunya lo es también, así pues, de la Literatura; y esto es sin duda algo con lo que debemos alegrarnos y por lo que tenemos que festejar. Pues bien, como modesto homenaje a la Diada y a la Literatura, precisamente el 23 de Abril de este año escribí las líneas que presento a continuación, y que quise compartir ese mismo día con algunos de mis alumnos. Una pequeña reflexión sobre los libros y los hombres, de la mano de Francisco de Quevedo, que ahora presento a la consideración del lector.

Para honrar y enaltecer debidamente algo tan grande y esencial como la literatura, podríamos contentarnos con hablar sobre ella, sobre cuándo apareció, sobre qué géneros o figuras literarias existen, o bien, sobre los escritores más destacados de su historia. No obstante, de esta manera, ¿estaríamos nosotros acaso *más cerca* de la literatura misma? ¿Apreciaríamos así la auténtica grandeza que entrañan los libros? Presumiblemente no, y por eso, para acercarse lo más posible al maravilloso secreto que se esconde tras la literatura, lo mejor será, aquí y ahora, leer y hacer escuchar *un solo texto*, pero no un texto cualquiera, sino un poema que precisamente nos habla sobre la literatura y los libros. Se trata de un soneto del escritor del Siglo de Oro español, Francisco de Quevedo, que se intitula *Desde la torre*.

El poema dice así:

*Retirado en la paz de estos desiertos,
con pocos, pero doctos libros juntos,
vivo en conversación con los difuntos
y escucho con mis ojos a los muertos.*

*Si no siempre entendidos, siempre abiertos,
o enmiendan, o fecundan mis asuntos;
y en músicos callados contrapuntos
al sueño de la vida hablan despiertos.*

*Las grandes almas que la muerte ausenta,
de injurias de los años, vengadora,
libra, ¡oh, gran don Iosef!, docta la imprenta.*

*En fuga irrevocable huye la hora;
pero aquélla el mejor cálculo cuenta
que en la lección y estudios nos mejora.*

¿De qué trata este poema? En primer lugar, el poema no trata solo sobre los libros y la literatura en general, sino que nos habla sobre una determinada *manera de vivir*, sobre un *tipo de vida* en el cual los libros y la lectura ocupan un papel fundamental. Esta vida, según el poeta Fray Luis de León, es una «vida retirada», y por eso, en consonancia con estas palabras, comienza Quevedo diciendo «Retirado en la paz de estos desiertos». Ahora bien, ¿de qué se retira propiamente el poeta? ¿De qué se aparta para seguir esta vida retirada y solitaria? A saber, se aparta de aquello que Fray Luis de León designa con la expresión «el mundanal ruido», esto es, todo el ajetreo, el bullicio y la agitación que solemos tener los hombres para perseguir aquello que consideramos lo más valioso e importante: la riqueza, la gloria, el poder, los honores, la fama. Sin embargo, todo esto no es más que una mera apariencia, vana y poco duradera, comparada con los auténticos tesoros que se encuentran en los libros. Por eso Quevedo dice que en esta vida retirada, en calma y tranquila soledad, él no se hace acompañar de muchas personas, de riquezas o de posesiones materiales, sino tan solo, *de libros*; pero tampoco de muchos libros, sino de *pocos*, de aquellos pocos libros que a lo largo de dos mil años de historia se pueden considerar verdaderamente *inmortales*, porque nunca dejan de enseñarnos y se han de leer una y otra vez durante la vida. Así pues, el carácter decisivo del tipo de vida que nos propone el poeta consiste en que semejante vida no es

y agudo o donde, y fumando
 Bernaboe pancees crut
 Con unas abretas lavo con el timbre javas
 originales que goan el comite que
 a fese hoy li e le bano a quemé de lino
 mima de pres a feo demill z f i g g f i f r o c a s
 Francisco de Quevedo

otra cosa que una relación esencial entre el hombre y los libros, o mejor aún, es un diálogo, una conversación inacabable que se establece entre el hombre que lee y aquellos escritores que, aunque ya muertos hace mucho tiempo, no cesan empero de hablarnos y de enseñarnos, los así llamados clásicos. Por eso, según el poeta, leer es «escuchar con los ojos a los muertos».

Si escuchamos ahora, a la luz de estas breves indicaciones, la primera estrofa del soneto, quizás estemos mejor preparados para entenderla. Dice así:

*Retirado en la paz de estos desiertos,
 con pocos, pero doctos libros juntos,
 vivo en conversación con los difuntos
 y escucho con mis ojos a los muertos.*

Estos pocos libros que nos acompañan constantemente en la vida, sin embargo, como dice el poeta, no siempre son fáciles de entender, pero siempre se mantienen abiertos, junto al lector, en la medida en que ofrecen una y otra vez la posibilidad de enmendarnos, es decir, de corregir nuestros errores o defectos, y ofrecen también la posibilidad de fecundar nuestros asuntos, es decir, de hacer que nuestra vida sea más rica y más plena. Así, los libros, dice Quevedo, «hablan despiertos al sueño de la vida». Con ello el poeta quiere indicar que nuestra vida cotidiana y habitual es como un mero sueño, comparada con la vida despierta, es decir, la vida atenta y vigilante de la literatura y el pensamiento. ¿Pero por qué esto es así? Porque, así como cuando estamos soñando tomamos por reales cosas que no lo son en absoluto; dicho de otro modo, así como en el sueño consideramos verdaderas cosas que no son más que vanas ilusiones y vacías fantasías, así también, en nuestra vida cotidiana, no hacemos más que perseguir espejismos y frivolidades, cosas superficiales, intrascendentes y sin importancia alguna. En consecuencia, es solo la literatura la que nos hace despertar y nos abre los ojos para la verdadera realidad, para la auténtica vida que se nutre de lo esencial, en lugar de perseguir puras naderías, esto es, cosas que en el fondo no valen nada. Por eso, un siglo antes que Quevedo, el poeta Jorge Manrique, en las «Coplas a la muerte de su padre», ya nos advertía: «Recuerde el alma dormida, avive el seso y despierte».

En conclusión, este poema de Francisco de Quevedo es una invitación a vivir en diálogo y conversación con los libros, esto es, con todos aquellos grandes e inmortales escritores, los clásicos, los cuales, desde un pasado más o menos lejano, están, sin embargo, hoy en día mucho más vivos y mucho más presentes que la mayoría de las cosas que nos rodean y que solemos considerar como la

única realidad que importa. Las horas que, en una soledad amplia y libre, dedicamos a la lectura y al estudio, son las únicas horas que, según las palabras del poeta, realmente valen la pena, porque son aquellos momentos que realmente nos hacen mejores, es decir, más ricos, más plenos y, por eso, más humanos.

Que cada uno de vosotros escuche ahora, en soledad y en silencio, las palabras de Quevedo, pues quizás estas palabras os hablen ahora de un modo más claro y, por eso, más revelador.

*Retirado en la paz de estos desiertos,
 con pocos, pero doctos libros juntos,
 vivo en conversación con los difuntos
 y escucho con mis ojos a los muertos.*

*Si no siempre entendidos, siempre abiertos,
 o enmiendan, o fecundan mis asuntos;
 y en músicos callados contrapuntos
 al sueño de la vida hablan despiertos.*

*Las grandes almas que la muerte ausenta,
 de injurias de los años, vengadora,
 libra, ¡oh, gran don Iosef!, docta la imprenta.*

*En fuga irrevocable huye la hora;
 pero aquélla el mejor cálculo cuenta
 que en la lección y estudios nos mejora.*

Gustav Klimt a l'aula Oldenburg

per Dolors Valls

L'AULA OLDENBURG

Quan se'm va demanar que busqués un nom per l'aula de Plàstica, no vaig dubtar ni un moment que hauria de ser *Claes Oldenburg* perquè, a banda que les seves obres personalment m'agraden molt, vaig pensar que un nom desconegut pels nens els despertaria curiositat i d'aquesta manera coneixerien un nou artista. Oldenburg és un escultor suec, conegut per les seves instal·lacions a través d'obres espectaculars, de gran format i d'ús quotidià, amb les quals pretenia connectar amb el públic dels anys 50. Penso que si sabés que diàriament circulen per «la seva aula» un promig de seixanta alumnes el treball dels quals és aprendre a escoltar, mirar, observar, saber expressar-se a l'hora de dibuixar, pintar o modelar, i conèixer tota mena de procediments i tècniques mentre es familiaritzen amb pintors del passat i del present, estaria molt content.

Com que aquest any se celebra el 150è aniversari del naixement del pintor austríac Gustav Klimt, els alumnes de Primària han treballat aquest gran artista a l'aula de Plàstica Oldenburg.

GUSTAV KLIMT

Gustav Klimt va néixer el juliol de 1862 a Baumgarten, un poblet petit a prop de Viena. La seva pintura era de caràcter simbolista i no només va tenir un gran impacte social, sinó que va influenciar en alguns pintors posteriors. Era el segon de set germans i de ben petit va mostrar cert talent artístic. Va viure en la pobresa la major part de la seva infància, però, gràcies al seu talent, als catorze anys va rebre una beca per a anar a estudiar a l'Escola d'Arts i Oficis de Viena, on es formà i aprengué les tècniques de les arts decoratives d'interiors.

El seu estil és molt personal i d'una estètica inconfusible. La seva obra és sumptuosa i basada en la decoració daurada (incorporava pa d'or a les seves pintures). El color és molt viu i és utilitzat com a element decoratiu i la línia té un valor molt expressiu. Utilitza composicions dramàtiques amb estranys punts de vista, plans verticals i talls molt atípics a les figures, que majoritàriament són femenines. En elles trobà la seva font d'inspiració, presentant-les en un món refinat i sensual.

La seva carrera professional començà amb encàrrecs públics, sostres d'edificis i murals com els del palau Ringstrabe de Viena. Però, com que els murals de la universitat van causar un gran escàndol, tant pel contingut com per la tècnica, va haver d'abandonar els encàrrecs públics i es consagrà al retrat. Quan el seu pare i el seu germà moriren, la responsabilitat econòmica familiar va recaure sobre ell, cosa que va fer prendre un caire nou i més personal a la seva obra. L'any 1897 va ser membre fundador de la Wiener Sezession (Secessió Vienesa) i la influència de la seva obra en aquest grup va ser notable. Morí a Viena el 6 de febrer de 1918.

GUSTAV KLIMT A L'AULA OLDENBURG

A la classe de Plàstica, després de fer una breu explicació als alumnes sobre la figura i l'obra de Gustav Klimt i mostrar diverses obres seves, s'ha treballat a cada curs amb diferents tècniques i procediments, adequant-los a cada nivell segons la seva dificultat.

Els nens i les nenes de 2n de Primària han treballat l'obra *L'arbre de la vida*. Aquesta pintura forma part d'un mural que decora el Palauet de Brusselles. Els elements que hi trobem són d'inspiració bizantina i oriental. Si l'observem podem apreciar les formes en espiral de les seves branques i els grafismes del tronc. Els alumnes han fet una interpretació personal d'aquesta obra utilitzant sobretot la línia espiral per a la seva ornamentació. L'han pintat amb ceres sobre un fons de pastel de color ocre, molt utilitzat pel pintor.

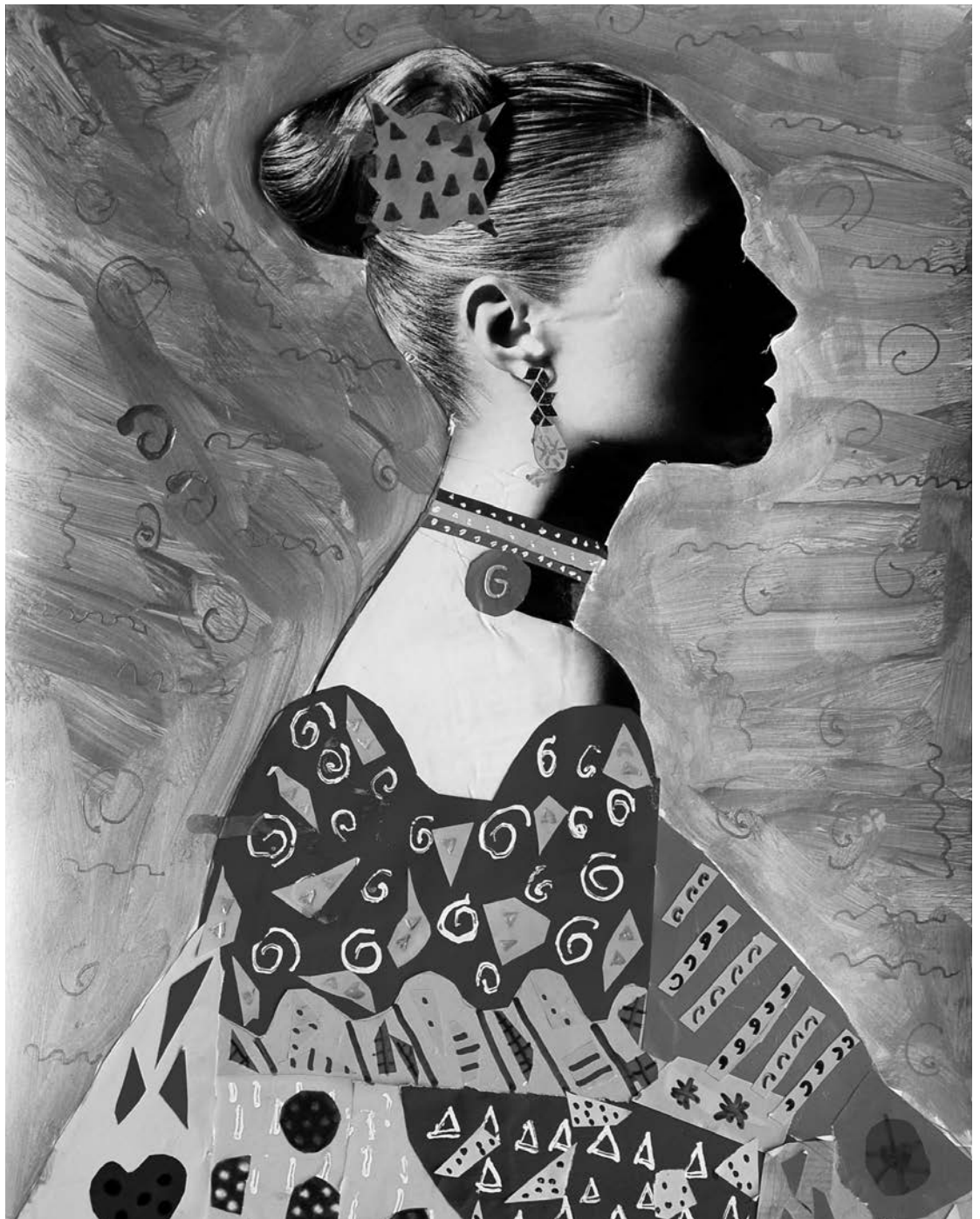
Els alumnes de 4t de Primària han fet un *collage*, en què el protagonista principal era la figura humana femenina, tema molt recurrent en l'artista. El color en aquest treball ha pres una gran rellevància. Per això han utilitzat pel vestit una gran varietat de papers de xarol, decorats amb textures gràfiques fetes amb tota mena de retoladors de colors i amb gruixos diferents. Han completat la composició amb un fons daurat i també texturat. Per la detallada elaboració del treball, el resultat obtingut ha estat la figura d'una dona immersa en un món de color molt refinat i estudiat, en què la línia corba es presenta dominant, sota plans i punts de vista molt particulars.

Els alumnes de 5è de Primària han treballat la figura humana. Primer han fet apunts del cos humà

des de diferents punts de vista i després n'han escollit un per a ser treballat posteriorment amb la tècnica del *collage* i amb textures gràfiques. Amb totes elles s'ha muntat un gran mòbil per decorar la sala polivalent de Plàstica.

Treballar Gustav Klimt a l'aula ha suposat una gran satisfacció per a tots, ja que despertar la curiositat, la sensibilitat i les ganes d'aprendre dels nostres alumnes no només és gratificant, sinó que ens enriqueix a tots, tant als alumnes com al mestre. Aquest treball ha fet possible donar a conèixer, a petits i grans, aquest inconfusible pintor, enriquint-nos a la vegada tant a nivell cultural com plàstic. No només ens ha permès conèixer-lo, sinó que també ha fet possible aprendre de la seva manera de treballar, de quines eren les seves inquietuds i la seva font d'inspiració i, sobretot, el tractament que feia dels materials, deixant-nos les portes obertes a fer volar la imaginació i a despertar aquest petit artista que tots portem dins i que sovint tenim adormit.

cinc anys fent teatre

per Carme Bassas

El teatre és un mitjà per expressar sentiments, per explicar històries per connectar amb altres persones. És una activitat que potencia les capacitats comunicatives i pot ajudar l'ensenyant en l'educació de l'expressió corporal i oral dels alumnes.

Núria Llunell Argemí

La nostra Escola, conscient de com és d'important expressar-se, comunicar-se, vèncer les dificultats de posar-se davant d'un públic, ha potenciat des de sempre l'activitat teatral. Especialment aquests darrers cinc anys.

En aquests cinc cursos fent teatre amb els alumnes de Primària, he vist com nois introvertits es desempallegaven de la seva tímida i reforçaven la confiança en ells mateixos. He vist com d'altres alumnes amb dificultats educatives sortien a l'escenari a fer el seu rol amb extraordinària solvència, amb la consegüent pujada de l'autoestima i del sentit de la responsabilitat, per sorpresa –i alegria!– de professors, pares i companys. He percebut l'energia i la il·lusió amb què la majoria d'alumnes agafen aquesta activitat, com els ajuda a conèixer-se entre ells i com els cohesionen com a grup. És palès com els entrena a memoritzar i a corregir defectes de dicció.

Quan es fa teatre amb alumnes, a banda de treballar tècniques pròpies com ara la respiració, la vocalització, etc., es treballen també aspectes importants que crec que cal recordar. El primer és la contribució a l'aprenentatge de la llengua: comprensió de textos, expressió, ampliació de vocabulari, coneixement d'autors, poetes, dramaturgs, etc. Un altre és el treball de les emocions. El nen actor dona una part d'ell mateix, de les seves vivències, per a construir amb convicció el personatge que li ha tocat representar.

Al llarg d'aquests anys m'he adonat com als alumnes, de mica en mica i sense ser-ne conscients, se'ls va formant un criteri teatral. Cal tenir en compte que la majoria d'ells han estat en contacte amb el teatre des dels primers cursos (recitals poètics, representacions per Nadal, per Sant Jordi i final de curs). Tots hi han participat, unes vegades activament, d'altres fent d'espectadors dels seus companys. Això fa que hagin adquirit un petit bagatge en aquesta disciplina. Aquesta adquisició de tècnica dramàtica es fa molt evident quan en unes colònies, per exemple, han de fer alguna representació. Molts cops ells mateixos s'inventen l'obra, fan el repartiment de papers, assagen conjuntament i finalment fan la funció, tot plegat amb molta autonomia.

Si l'alumne no és capaç d'expressar verbalment allò que sap, aquest coneixement serà inútil. I el teatre a l'escola és sens dubte una eina excel·lent per a treballar l'expressió oral, tant pel que fa a l'elaboració del discurs com al desenvolupament de les habilitats comunicatives.

A tall de simple repàs, fa goig recordar les representacions que hem fet els darrers anys: *Els pastorets* (Josep M. Folch i Torres), *Bestiari* (poemes de diferents autors), *Maragall, naturalment* (Joan Maragall), *Shakespeare & Sagarra* (W. Shakespeare), *Contes de Pere Calders* (Pere Calders), *El camaleó* (A. Ckějov), *La Flor Romanial* (adaptació de mossèn Alcover i editat per Joan Sales), *Sopa de Pedres* (Marcia Brown), *Retablo de las Maravillas* (Miguel de Cervantes) i *Romance de un príncipe* (Juan Ramon Jiménez), a més de nombroses recitacions poètiques i altres representacions en anglès.

Ah! I el curs que ve, més!]

el so de l'escola de música

per Oriol Brugarolas i Rafael Salinas

«Sin música no puede haber enseñanza perfecta, pues nada hay que carezca de ella.»

San Isidoro de Sevilla (560-636), *Etimologías, Libro III.*

Fer música és l'art de coordinar el so i el silenci amb una determinada finalitat expressiva; és com edificar architectures sonores, unes vegades delicades i fràgils, d'altres sòlides i solemnes. No és una tasca gens fàcil, però val molt la pena. Perquè l'aprenentatge musical, a més de constituir una activitat lúdica i plaent, contribueix de manera decisiva al desenvolupament integral de la persona: millora el seu rendiment; li aporta capacitat d'organització, de concentració i d'estudi; i l'ajuda a enfortir les relacions interpersonals perquè fomenta les relacions socials mitjançant la comunicació, l'experimentació i la interpretació conjunta a l'orquestra, la banda i la cambra. Encara més: fins i tot afavoreix la iniciativa i la creativitat, desenvolupa la focalització de l'atenció i ajuda al desenvolupament de les habilitats de coordinació visuals i motores.

Òbviament, la llista de beneficis que aporta l'estudi de la música no acaba aquí, ja que, com demostren diferents estudis, i com bé saben els alumnes de la nostra escola, els alumnes que estudien música milloren notablement el seu rendiment escolar.

L'Escola de Música Sant Gregori compta a l'actualitat amb prop de 200 alumnes. Tots ell marxen per aquest camí gratificant i meravellós de l'aprenentatge musical, un camí que porta cadascú a l'adquisició d'una disciplina en el treball, uns hàbits i una capacitat de transmetre emocions que enriqueixen la seva forma de percebre el món i relacionar-se amb el seu entorn. Es tracta d'un objectiu compartit pel conjunt del nostre professorat, que aquest curs continua la tasca intensa i excel·lent endegada ja fa uns quants anys.

El mapa sonor de l'Escola de Música és molt ampli, des de la calidesa i l'expressivitat dels instruments de vent, com la flauta, el clarinet o el saxo, fins a la brillantor sonora dels instruments de corda fregada, com el violí, sense

oblidar el so enèrgic i potent del piano i la riquesa tímbrica de la guitarra. Completa el mapa sonor la coral infantil, les classes de sensibilització, els grups de llenguatge musical, la coral d'adults, les orquestres de violins i els diferents conjunts instrumentals (de guitarres, banda, duos de flauta i piano, de guitarra i flauta i de veu i piano). A més, el curs vinent volem estendre el nostre territori una mica més enllà, avançar un tram més les nostres fronteres, i incorporar a la nostra geografia musical classes d'improvisació, de bateria, de guitarra elèctrica i de piano-jazz, amb la finalitat que l'oferta de més estils proporcionï encara més oportunitats d'apropar-se a la música. Només cal entrar i passejar-se per l'Escola de Música per trobar-se seduït pel guirigall sonor que cada dia s'organitza amb tants instruments, i que ens permet compartir un llenguatge en el qual les paraules ja no resulten imprescindibles.

La presència, la integració i la participació de l'Escola de Música a l'Escola és una realitat per a la qual treballem dia a dia, ja que organitza concerts per a pares, alumnes i professors, comparteix escenari amb els alumnes de teatre fent música en directe i fins i tot participa musicalment a reunions, xerrades i moments importants del curs, com poden ser la festa de final de curs, la Comunió, Els Pastorets o els actes de la Diada de Sant Jordi.

L'Escola de Música assumeix un paper decididament integrador al mateix temps que planteja un projecte educatiu en tres direccions complementàries i, per tant, no excloents entre si: l'aprenentatge de la música com a recolzament terapèutic (en casos, per exemple, d'hiperactivitat, de trastorn per déficit d'atenció o d'autisme), el coneixement i l'aprenentatge musical com a eixos d'un desenvolupament artístic a nivell personal, i l'Aula de Perfeccionament Musical (APM), pensada i dissenyada com un espai per a detectar, avaluar i potenciar les altes capacitats intel·lectuals.

Els alumnes que estudien música milloren notablement el seu rendiment escolar.

A més, en continuïtat amb les línies actuals ja assolides, l'Escola de Música es planteja nous reptes per al curs vinent:

- Fer difusió, donar a conèixer i intensificar les activitats musicals, tant al propi centre com a fora, ja sigui tocant a sales de centres cívics del barri com fent col·laboracions amb altres escoles (com els concerts que enguany han fet els alumnes de violí junt amb l'Escola Virtèlia).
- Continuar i recolzar la formació permanent del professorat realitzada per especialistes de primer nivell.
- Potenciar encara més els conjunts instrumentals, tant els de gran format (orquestra de corda, banda) com les petites agrupacions (música de cambra, conjunt de guitarres).
- Dur a terme el projecte «Apropem la música als més petits», que consisteix en elaborar (en col·laboració amb el Parvulari i Educació Infantil) un cançoner propi, cuit a l'Escola Sant Gregori.
- Celebrar un concurs de composició de peces infantils.
- Aconseguir una programació estable per a l'auditori de l'Escola, ara que tenim un magnífic piano de cua.
- Consolidar els grups de música moderna i potenciar els conjunts musicals de l'Escola com a punt de trobada de tots els estudiants i com a eix transversal del nostre projecte educatiu.

Si ara podem llançar-nos a donar aquest salt qualitatiu, amb la il·lusió dels començaments però també amb l'ambició creixent de qui ja s'ha posat a prova, és, sobretot, gràcies a la bona feina ja feta. N'hi ha prou, per a fer-nos entendre, amb llistar les activitats realitzades tot al llarg d'aquest curs.

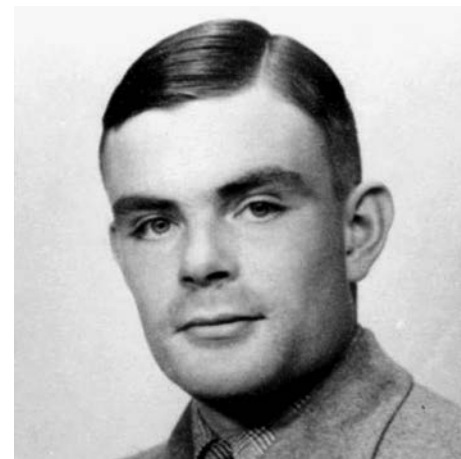
- Al **novembre** l'Escola de música va donar la benvinguda al projecte de l'Aula de Perfeccionament Musical i va organitzar la I Jornada APM, dedicada al violí i a càrrec dels professors Yuri Volguin (professor de l'Escola Reina Sofia i de l'Esmuc) i Larisa Lòginova.
- Al **desembre** es van celebrar el Concert de la Coral de Mares per a alumnes d'Educació Infantil i el Concert de Nadal de l'Orquestra de Corda de l'Escola de Música junt amb l'orquestra de l'Escola Virtèlia, i es va a tornar a fer la tradicional col·laboració amb l'Escola participant a l'obra de teatre *Els Pastorets* i proporcionant una petita audició musical a la cloenda de les Jornades de Pensament i Recerca dels alumnes de 2n de batxillerat.
- El **febrer** va portar la II Jornada APM, també de violí, amb una elevada assistència, i el concert introductor a la reunió pedagògica d'Educació Infantil.
- Al mes de **març** es va organitzar la Jornada de Portes Obertes amb una important afluència de pares i alumnes, que van visitar l'Escola i van gaudir d'un concert que va servir de cloenda a un dia molt especial.
- A l'**abril** es va adquirir el nou piano de cua, que ha permès als alumnes tenir contacte amb un instrument de gran qualitat i millorar així la seva formació. Els concerts d'alumnes, el projecte «de memòria» a càrrec dels alumnes de violí i en col·laboració amb alumnes i professors de l'Escola Virtèlia, la petita nota musical dins de les Jornades de la Cultura i les Arts a l'entorn de la diada de Sant Jordi, i l'excel·lent actuació de la Coral d'Adults a la comunitat, tots aquests actes van omplir de música aquest mes i ens van preparar per als concerts de primavera que ompliren diferents jornades de maig. Tots aquests concerts, que han estat un èxit de públic, han donat l'oportunitat de mostrar el treball realitzat pels alumnes de l'Escola – concerts de saxòfon i clarinet, de guitarra i piano –; però, a més, han donat l'oportunitat de gaudir d'actuacions professionals en una nova iniciativa: els concerts de migdia o *lunch concerts*, on hem pogut escoltar instruments com la tuba, el violoncel i un trio de jazz realment espectaculars.
- La III Jornada APM, dedicada al violí, al piano i al llenguatge musical a càrrec de les professores Tatiana Litvínova i Elena Dyátlova, les sessions de familiarització amb l'instrument per a alumnes de primària i la posada en marxa del projecte «Apropem la Música als Petits» (amb l'enregistrament d'un CD amb cançons populars per als més petits de la casa) van culminar un mes ple d'activitats i música.
- I el mes de **juny** es presenta també molt actiu: col·laboracions amb obres de teatre de l'escola, jornades de perfeccionament de piano, violoncel i cant, més concerts d'alumnes de l'Escola (inclosos els de grups i conjunts), així com el concert de cloenda del 28 de juny, a càrrec dels professors de l'APM i que explorà nous espais i reptes sonors.

Contents de constatar la pròpia vitalitat, que és la vitalitat dels joves músics en formació que són els nostres alumnes, a l'Escola de Música Sant Gregori treballem cada dia per a construir un espai que sigui un lloc per a tots, amb confluències d'estils i cabuda per a les diversitats, on cadascú es pugui mostrar tal com és, deixar-se estimar pels afectes, parlar, escoltar, aprendre, crear, trobar-se amb un mateix i amb els altres, i compartir, en suma, aquest nexa comú i meravellós que és la música.]

Turing

per Alícia Mariné i Xavier Ibáñez

Us sona el nom de Turing? El més probable és que no us digui res. I, tanmateix, les conseqüències i aplicacions dels seus treballs no només han marcat decisivament la forma de vida actual, sinó que, com que encara hi ha documents seus no estudiats, segurament la faran canviar encara més. Com és possible que la gran majoria de la població conegui els noms i els mèrits dels grans esportistes d'elit, els quals, sense voler treure'ls mèrits, només contribueixen a petites diversions, i, en canvi, no coneguin els noms i una aproximació als treballs de grans homes i dones de la Ciència d'avui? Aquí, i en unes breus línies, volem acostar-vos els treballs d'aquest gran home de ciència que va ser Alan Turing.

Alan Turing neix el 23 de juny de 1912 a Londres i mor el 7 de juny de 1954 a Wilmslow, comtat de Cheshire. És un noi solitari, diferent, amb una intel·ligència privilegiada i no descoberta a l'ensenyament secundari. Abans d'entrar a la universitat (King's College de Cambridge) guanya premis en Matemàtiques, s'interessa per la Química, llegeix Einstein i fa volar el seu cervell sobre mil i una qüestions, entre elles, la de com la ment es deslliura de la matèria en morir.

És a la universitat (1931) on comença a florir Alan, s'interessa per la Lògica Matemàtica i la Mecànica Quàntica; entra en contacte amb els treballs de Bertran Russell sobre el fonament lògic de les Matemàtiques i obté el premi Smith per un treball en probabilitat, en el qual redescobreix el teorema central del límit.

Passa dos anys als Estats Units (1936-1938) on segueix treballant en Lògica, es qüestiona sobre l'origen de la intuïció en Matemàtiques i formula la hipòtesi següent: *La intuïció humana és possible gràcies a etapes no computables que tenen lloc durant el raonament.*

És una hipòtesi curiosa perquè s'allunya del determinisme de Russell i s'acosta a Gödel i al seu teorema d'incompletesa (1930), que posa de manifest les limitacions intrínseques de qualsevol mètode axiomàtic. Aquest teorema té implicacions grans en computació que el lliguen a la

hipòtesi de Turing, perquè marca la impossibilitat de provar mitjançant ordinadors la veracitat o falsedat d'una demostració matemàtica i, per tant, posa la intuïció per damunt dels ordinadors.

Turing participa en l'intent de solucionar els problemes del moment. Hilbert havia proposat a la comunitat científica la recerca d'una màquina que fos capaç de decidir sobre la veracitat d'una proposició matemàtica i, fent seu el repte, Turing crea a nivell teòric el primer ordinador. Així doncs, i curiosament, el primer ordinador no neix de màquines primitives, sinó de la força del raonament. Estableix què serà computable i què no ho serà, i amb això posa les bases de la computació. També, i com a curiositat, ja preveu que passaria –sense que encara hi hagués cap ordinador!– el que passa cada cop que diem «s'ha penjat l'ordinador». Ho prediu amb l'argument que per força l'ordinador es col·lapsarà si no hi ha cap acció de l'ordinador lligada a una combinació rara d'instruccions. I llavors és quan cal reiniciar l'ordinador.

Turing col·labora, juntament amb altres científics, en les tasques de descodificar els missatges encriptats per la màquina Enigma de l'armada alemanya. La seva feina contribueix a trencar el bloqueig naval de Gran Bretanya. També participa des dels Estats Units en la descoberta d'un sistema electrònic d'encriptatge i desencriptatge.

Acabada la Guerra, s'incorpora al *National Physical Laboratory* (NPL) de Londres, i és llavors quan les seves idees sobre ordinadors es poden dur a la pràctica. Neix l'ordinador ACE construït amb les idees del geni, però el part és tan lent que quan apareix, el 1950, Turing ja no és a Londres sinó a Manchester formant part d'un equip d'enginyers i matemàtics que faran possible el primer ordinador amb memòria principal, el Manchester Mark I, capaç de tractar problemes tant de l'àmbit matemàtic, com és la resolució d'equacions diferencials, com de l'àmbit de la Biologia o de la indústria aeronàutica, entre d'altres. La tasca de Turing en aquest equip és bàsicament el desenvolupament de *software*.

Al 1950 publica un treball en el qual dona a conèixer l'anomenat test de Turing destinat a distingir quan una màquina es comporta de manera intel·ligent i quan no ho fa, i és llavors quan s'endinsa en el que anys més tard s'anomenarà «intel·ligència artificial».

Malauradament el 7 de juny mor el geni, deixant un reguitzell de treballs fets, moltes bones idees sobre les quals continuar treballant, i un enigma per a resoldre: la seva mort va ser realment un suïcidi, o es tracta d'una mort accidental?

EL TEST DE TURING, REPLICANTS, NENS ROBOT I FILOSOFIA DE LA MENT

La prova de Turing (*Turing Test*) pretén esbrinar si la noció mateixa d'intel·ligència artificial té sentit. El seu origen és el joc de la imitació. Hi prenen part tres persones situades en habitacions separades però comunicades per algun mitjà electromagnètic. Una de les persones ha de fer preguntes a les altres dues, un home i una dona. D'aquestes dues persones, una ha de dir sempre la veritat i l'altra ha de provar d'enganyar l'interrogador. L'objectiu és que l'interrogador endevini qui és l'home i qui la dona. Doncs bé: Turing va redissenyar aquest joc substituint una de les persones interrogades per un ordinador que havia d'estar programat per a enganyar l'interrogador. Si l'ordinador aconseguia enganyar l'interrogador en la mateixa proporció que ho faria un ésser humà, segons Turing hauria superat la prova: el seu comportament hauria resultat indistingible del d'un ésser humà. La tesi era que el tal ordinador hauria demostrat ser conscient, o almenys que mereixeria ser tractat com si ho fos.

Els aficionats al cinema que hagin vist *Blade runner* de Ridley Scott o *A.I.* d'Steven Spielberg, només els cal pensar en els *replicants* o en el robot de substitució d'un fill mort per a reconèixer de seguida d'on ve la inspiració als guionistes. Tanmateix, val a dir que a dia d'avui encara no existeix cap ordinador capaç de superar la prova. I cal afegir encara que, si existís, la prova podria no ser conclouent.

Els detractors de la prova han donat dos argument en contra. Primer: allò que ens fa conscients és el que s'esdevé en les nostres ments i no la nostra conducta observable o la nostra capacitat externament constatable de mantenir una conversa intel·ligent. I segon: és absolutament impossible imaginar una pregunta que necessàriament hagi de ser contestada d'una determinada manera pels humans i d'una manera completament diferents pels ordinadors. De manera que fins i tot si un superordinador fos capaç de respondre, invariablement, exactament igual com ho faria un ésser humà, això encara no demostraria que tingués consciència.

La polèmica mateixa ens deixa veure que l'especulació teòrica oberta pels treballs de Turing remetent, no només a un determinat àmbit de treball científic, sinó a la concepció mateixa de l'ésser humà: Podríem ser no res més que màquines sofisticades? Tot el que som, inclosa la consciència moral, podria ser no res més que computació? Com explicariem aleshores la intuïció? Són preguntes, aquestes entre moltes altres, que han interessat a la filosofia de la ment. Però ho deixarem per a un altre dia. [_](#)

robòtica

per Francesc Blasi

Els alumnes de 2n de Batxillerat Alberto Alomar i Oriol Colomé van defensar el seu treball de recerca, titulat *Robòtica: electrònica, mecànica i programació*, en el marc de les Jornades de Pensament i Recerca d'enguany (la seva), celebrades al desembre. El treball, mereixedor de la màxima qualificació, ha optat a alguns premis convocats per diferents institucions i universitats i, per ara, ha resultat finalista del VII Premi UPF de Treball de Recerca en Enginyeria i Matemàtica Aplicada.

Es tracta d'un projecte pràctic sobre tecnologies de la informació i la robòtica en el qual els alumnes han aprofundit en els coneixements sobre electrònica i informàtica i els han aplicat al muntatge d'un braç robòtic poliarticulat, amb tres graus de llibertat, dotat d'un sistema de subjecció per agafar objectes prèviament seleccionats, i a la programació de tota una interfície de control i visualització del sistema format pel braç i un sensor capaç d'identificar el color dels objectes.

El treball s'estructura en tres parts: una d'inicial on exposen les activitats prèvies, basades en el sistema *Mindstorms* de LEGO, programat amb l'ús de les llibreries C; una segona part on aborden el muntatge del braç AL5B de LYNXMOTION i el disseny i construcció dels circuits de control i comunicacions, i on han creat i calibrat el sensor-transductor de color basat en un resistor LDR i tres LEDs per a il·luminar els objectes, acompanyat del circuit corresponent; i la tercera part, dedicada a la programació del sistema, utilitzant JUST BASIC tant pel que fa al sistema de control del braç (moviments i visualització), com per a la identificació dels colors.

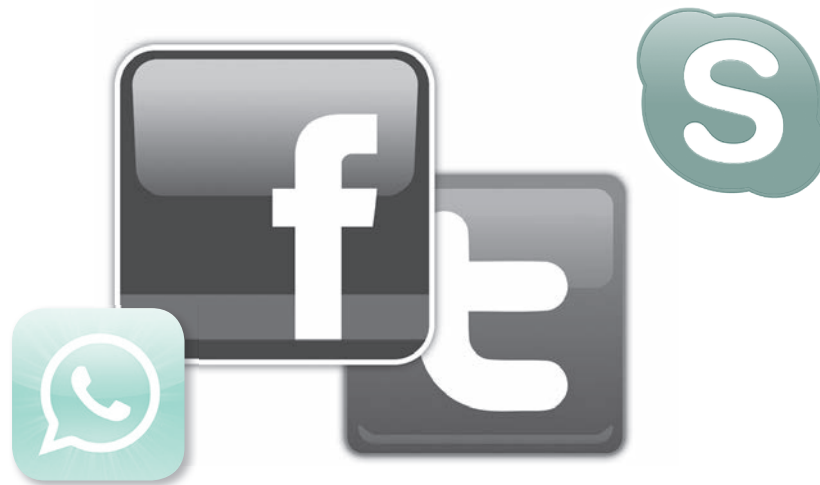
Com a aplicació pràctica principal del sistema descrit, els alumnes han aconseguit que el braç realitzi un rastreig dins del seu rang d'operació, avaluï la informació captada pel sensor de color i, finalment, actuï seleccionant una peça determinada i transportant-la.

Els alumnes han aprofundit en els coneixements sobre electrònica i informàtica i els han aplicat al muntatge d'un braç robòtic poliarticulat.

xarxes

per Xavier Ibáñez i Ignasi Lasheras

El 2012 es van complir els cent anys del naixement del matemàtic anglès Alan Turing, pare de la informàtica moderna al qual hem dedicat un article de la revista. Amb les possibilitats que proporciona la tecnologia de la informació, el món s'ha eixamplat en un sentit completament nou: els nostres fills i filles tenen ara accés a un món virtual vastíssim del qual pares i professors, almenys els d'una certa edat, hem tingut notícia quan ja érem persones adultes. La situació educativa que es produeix és, en cert sentit, nova. Els pares tot sovint són analfabets respecte d'habilitats per a les quals els fills són experts. Això els pot col·locar en una situació de desavantatge per desconeixement. I cal, en efecte, conèixer els perills que el mateix medi comporta. Perquè els horitzons virtuals als quals donen accés Internet i les xarxes socials de vegades constitueixen autèntics inferns per a aquells que hi queden entrampats; per exemple, quan un alumne d'una escola qualsevol és sotmès a escarni per un col·lectiu més o menys anònim, i d'una manera pública, en el gran aparador que és l'espai virtual.

Els aspectes tècnics de la qüestió són nous, fins i tot podríem dir novíssims. Però els principis ètics que han d'orientar l'acció dels educadors –pares i docents– són vells: tan vells com la dignitat de l'home.

A principis d'aquest any l'aparició d'una nova aplicació anomenada *Informer*, que permet estendre rumors sobre companys d'un col·lectiu qualsevol de manera anònima, va ser percebuda socialment com un perill, per l'ús indegut que se'n pot fer. Davant l'alarma social, i recollint una inquietud i un encàrrec de tot l'equip docent de l'Escola, des del Departament de Filosofia, Ètica i Religió vam organitzar dues xerrades sobre la qüestió per a tots els alumnes de 1r a 4t d'ESO, que van tenir lloc, respectivament, els dies 5 i 7 de febrer de 2013. El present article prova de recollir les reflexions que vam voler compartir amb els nostres alumnes.

DEL FACEBOOK A L'INFORMER

L'anomenat *Facebook* va néixer com una iniciativa lúdica d'uns universitaris americans, alguns dels quals en són encara propietaris multimilionaris –per bé que ja no són universitaris, és clar! És la més famosa de les anomenades «xarxes socials», i potser també la més polèmica. Ara bé, si som crítics, hem de reconèixer que, com tantes altres coses, és només un instrument: en si mateix no és ni bo ni dolent, ho són els seus diferents usos.

És curiós, però, que el primer de tots, l'ús que el seu creador tenia en ment quan el va dissenyar, fou la venjança. Si fem cas al que Ben Mezrich diu a *The accidental billionaires* (2009), el llibre que inspirà la famosa pel·lícula *The social network*, l'invent va néixer del ressentiment fruit del desamor i del despit de David Zuckeberg, el seu inventor oficial. Aquest informàtic precoç va pensar el prototip de l'actual *Facebook* com un instrument per a fer escarni públic de la noia que l'havia abandonat i, posats a fer, del gènere femení en general. Els detalls de la deriva misantròpica del rancor de Zuckeberg potser són irrellevants per al tema que ens ocupa. I és que *Facebook* ja no és el que era quan va néixer. D'aleshores ençà, ha esdevingut un instrument de comunicació i compartició d'informació entre amics i coneguts, això és: una xarxa social.

Darrerament han entrat a escena les pàgines anomenades *Informer*, que són llocs d'intercanvi d'informació vinculats a un motiu comú compartit pels participants. Els primers van néixer vinculats a les universitats: els alumnes d'una o altra facultat podien, a través de *Facebook*, interactuar entre ells a propòsit del fet de ser companys d'estudi. Aquest fenomen ha arribat a les escoles, i l'ús que els alumnes en puguin fer resulta preocupant per a pares i professors.

La nostra responsabilitat amb ells, els nostres fills o estudiants, és *traslladar-los aquesta preocupació perquè la facin seva*; això és, *tractar-los com el que estan a punt d'esdevenir: persones adultes*. Perquè, de fet, només si els tractem com a adults ho esdevindran.

És per això que, tal com ja hem dit, el passat mes de febrer vam voler compartir amb ells les reflexions que a continuació compartim amb els nostres lectors.

XARXES

Sala d'actes de l'Escola Sant Gregori
5 i 7 de febrer de 2013

PRESENTACIÓ

Un noi davant la pantalla de l'ordinador, tancat a l'habitació de casa seva, pot tenir la falsa sensació que allò que fa quan escriu en espais virtuals comparats pertany estrictament a l'àmbit de la privacitat. El propòsit de la xerrada és donar elements de reflexió als nois i noies d'ESO per tal que prenguin consciència dels perills que els amenacen quan participen de manera irreflexiva en les xarxes socials –Gossip, *Informer*, *Facebook*, Skype, grups de WhatsApp, de Twitter, o les que siguin.

Donem per suposats tots els aspectes benèfics d'aquests mitjans: en la recerca i gestió d'informació, en la possibilitat de mantenir un contacte continuat amb persones estimades que viuen lluny, en el treball en equip a distància, en la immediatesa de la comunicació, i en tants altres aspectes. Però aquí només tractarem dels perills que els mitjans mateixos porten amb ells. En posar l'accent sobre els seus perills, només pretenem que els nostres alumnes siguin més reflexius i aprenguin a fer-ne un bon ús, un ús responsable.

BLOC I: COM EM COMPROMETEN LES XARXES SOCIALS?

Articlem aquest primer bloc sobre el comentari de quatre idees:

Les xarxes serveixen per a pescar

La nostra identitat virtual construïda per nosaltres mateixos pot ser un llast per a tota la vida

Cap anell de Giges no ens hauria de fer tractar malament els altres

Hi ha vida més enllà de les xarxes socials

1. Les xarxes serveixen per a pescar

En primer lloc, un toc d'atenció. Cal que prenem consciència que quan obrim un perfil en qualsevol xarxa social quedem atrapats en ella, com peixos en mans de pescadors. L'interès que mostren els administradors de qualsevol xarxa social perquè ens hi mantinguem i hi participem ens hauria de fer sospitar.

Les pàgines que visitem, els *hobbies* que manifestem tenir, les idees que expremem, les xarxes de relacions en les quals ens ubiquem, la imatge de nosaltres mateixos que donem a través de fotos i comentaris, tot plegat proporciona a qui tingui accés als nostres perfils informació que pot ser utilitzada per terceres persones. Pot ser utilitzada, per exemple, per qualsevol que ens vulgui vendre coses; però també per altres persones amb interessos que desconeixem. La primera idea a retenir és, aleshores, que tot el que exposem en la xarxa ens exposa. Som com peixos en un mar virtual. I les xarxes serveixen per a pescar.

2. La nostra identitat virtual construïda per nosaltres mateixos pot ser un llast per a tota la vida

En una conversa cara a cara sabem qui ens escolta i qui ens veu, i quan les nostres paraules o els nostres gestos són desafortunats veiem la cara que posen els presents i podem, si cal, matisar o rectificar, demanar disculpes, provocar un somriure, el que sigui. Per contra, quan escrivim al núvol virtual, ho fem sense saber massa qui ens veu o qui ens escolta, i sense saber del tot fins a quin punt ofenem algú o som mal interpretats.

Malgrat tot el poder dels nous mitjans, hi ha dimensions de la comunicació cara a cara –el llenguatge corporal, la gestualitat, l'expressivitat, l'entonació,

etc.– que es perden davant del teclat. Una primera precaució és, doncs, la de procurar no ser mal entès. Per exemple: que el que pretén ser una broma no es converteixi en una ofensa que generi greus problemes de relació amb companys, amics o terceres persones.

Segona consideració a tenir en compte: tota la informació que pengem al núvol virtual podrà ser utilitzada en contra nostra. Per entendre-ho, cal tenir present que la identitat social es construeix en bona part a partir del que els altres veuen de nosaltres.

Tothom en la vida ha tingut un mal moment. Una festa amb amics en la qual has fet bromes estúpides, un dia en què has begut un pèl més del compte o has fet el ridícul, moments en què has insultat un col·lectiu –posem els aficionats de l'equip rival–, el que sigui. Per sort, com que aquests fets no queden registrats, al cap d'un temps ningú no se'n recorda. I aquí ve la cosa: filmar un moment d'aquests i penjar-lo en la xarxa, o exhibir-se mig nu, o expressar idees polítiques en termes inadequats (poc intel·ligents, vulgars i ofensius), i qualsevol cosa que tots podem fer en un moment de rauxa però que no il·lustra bé la nostra manera habitual de ser, penjar això a la xarxa, diem, projecta una imatge distorsionada de les persones que som. Si ens exhibim, si mostrem els nostres pitjors moments, o si interpretem un personatge per satisfer qui sap quin grup de companys o amics, l'espectador que veu el nostre perfil pensarà que els nostres pitjors moments som nosaltres.

Potser algú dirà que no l'importa el que els altres pensin d'ell. Qui diu això segurament menteix. Però, fins i tot si no ho fa, cal que sàpiga també això. Cada cop més, les empreses tenen algú del departament de recursos humans que, quan després de les entrevistes de treball deliberen sobre quin és el millor candidat, el que fa és navegar per Internet buscant què hi ha penjat de cada persona entrevistada. Si el que troben genera dubtes –un vídeo d'una festa descontrolada, una estètica violenta, expressions barroeres o radicals, postures o actituds que poden semblar obscenes, o simplement elements que desentonen amb el perfil de professional que estan buscant–, no dubteu que el candidat triat serà un altre.

I que ningú no es conformi a pensar que un cop us feu grans ja despenjareu les banyades que hagueu penjat. La cosa no és tan fàcil. Tot el que hagueu penjat és propietat dels administradors. Potser sí que el vostre perfil deixarà de ser publicat. Però queda intacte en algun lloc de la xarxa amb tot el seu contingut. Fins i tot agències secretes dels països més poderosos del món han vist publicats continguts classificats d'alt secret! El que es penja a Internet ja mai no desapareix del tot.

En suma, doncs, de la identitat social que un mateix construeix no sempre es pot escapar. De manera que cal recordeu el que ja hem dit: que, tot i la sensació que podeu tenir a la vostra habitació mentre teclegeu –en pijama, prenent un got de llet amb magdalenes, amb el llit desfet i la vostra música preferida de fons–, malgrat aquesta sensació que us trobeu en un espai íntim i reservat, escriure a la xarxa és una cosa que fem en públic.

De vegades escrivim pensant que estem xiuxiuejant a l'orella de l'amic, quan el que estem fent és comunicar a crits el que estem dient –i amb un altaveu potentíssim– a un públic nombrosíssim bona part del qual ni tan sols coneixem.

3. Cap anell de Giges no ens hauria de fer tractar malament els altres

Hem parlat fins ara de la imatge que projectem tant si en som conscients com si no. Hi ha gent que ha perdut la feina per culpa d'aquesta inconsciència. Però l'ús indegut del mitjà no sempre és inconscient; de vegades és ben premeditat.

En efecte, i lamentablement, alguns fan servir la xarxa per a fer mal als altres de forma totalment pensada i volguda. Al costat dels qui actuen així, l'espectador que s'ho mira i no fa res per a evitar-ho també té la seva part de responsabilitat.

És clar que això no només passa en les xarxes socials. Però quan passa en aquest mitjà, la cosa és encara més greu, per tres motius: primer, per la relativa impunitat dels maltractadors; segon, perquè el nombre d'espectadors és molt més gran, potencialment il·limitat; i tercer, perquè l'ofensa queda penjada i és com si la víctima la patís un cop i un altre, indefinidament, com una tortura inacabable.

Com pot ser que hi hagi qui vulgui fer mal a consciència? Hi ha una pregunta en forma de faula que ens explica Plató —un filòsof grec del segle IV aC.— que pot servir-nos per a pensar sobre la qüestió.

En una obra que es diu *La república*, dos germans anomenats Adimant i Glaucó volen que Sòcrates els mostri que actuar amb justícia és una cosa que val la pena per ella mateixa i no només pel que pensin els altres. Per formular la seva pregunta, remeten al llegendari anell del rei Gíges: un anell que tenia el do de fer invisible a qui se'l posés. Els lectors de *El senyor dels anells* sabeu bé que la invisibilitat s'associa sempre al poder: la invisibilitat ens permet actuar sense ser vistos, sense ser castigats pels nostres actes, de manera que, si volem, podem prescindir del bé i del mal. La qüestió que els dos germans plantegen és aquesta: Hi ha qui opina que el més just dels homes ho és només per la por que li fa que el descobreixin fent coses mal fetes; hi ha qui opina que en el fons tots els homes prefereixen la injustícia —mentir, robar, abusar dels altres, etc.— i que, si n'hi ha que es comporten amb rectitud, és només per la por que tenen (d'anar a la presó, posem per cas). De manera —diuen— que si el més just dels homes disposés de l'anell de Gíges, de ben segur actuaria igual que el més depravat. El que demanen a Sòcrates és, aleshores, que els mostri que això no és així. Vet aquí la qüestió.

Tenen raó Adimant i Glaucó quan diuen que també vosaltres, si sabéssiu que no us enxamparan, faríeu mal a consciència?

I vosaltres, què en penseu? Aplicacions com *Informer*, que permeten estendre rumors de forma anònima, o també els falsos perfils en qualsevol xarxa social, no són una mica com l'anell de Gíges? No proporcionen a l'usuari una certa invisibilitat? L'anonimat relatiu amb què un actua en certs moments a la xarxa, ens pot fer sentir que podem dir el que ens doni la gana amb total impunitat.

Encara que això no sigui del tot cert, suposem per un moment que, en efecte, poguéssiu fer mal a algú amb els vostres comentaris o amb les imatges o fotos que pengeu, sense que mai ningú —fora de vosaltres mateixos— no pogués arribar a saber-ho. La pregunta que us fem és aquesta: sabent i tot que no us agafarien, actuaríeu malament a propòsit?

Aquesta pregunta, que només pot respondre's cadascú a si mateix des de la seva consciència, és la pregunta per la mena d'home o de dona que voleu ser. No parlem ara de l'impuls del moment, de la pocsoltada, de la resposta irreflexiva, de la impulsivitat i els rampells, de tots aquests moments de mesquina humana que ens porten a fer mal als altres d'una forma més menys involuntària. Sinó que la pregunta és aquesta: Tenen raó Adimant i Glaucó quan diuen que també vosaltres, si sabéssiu que no us enxamparan, faríeu mal a consciència? O dit d'una altra manera: *quina mena d'homes i de dones voleu ser?*

Les decisions que prenem i les coses que fem contribueixen a formar el nostre caràcter; contribueixen a determinar la mena d'homes i de dones que serem. És per això que *el mal que fem als altres ens el fem també a nosaltres*. De manera

que, com que la impulsivitat tot sovint ens porta a fer mal als altres, convé reflexionar a fi de dedicar la feina de cada dia, no pas als nois o les noies que sou ara —amb els seus capricis del moment—, sinó als homes i les dones que sereu, als homes i les dones que voleu ser.

Perquè, de debò no us avergonyiríeu dels vostres pares si els veiéssiu comportar-se com vosaltres feu en els vostres pitjors moments? No s'avergonyirien ells de vosaltres? Com voleu ser, així doncs, quan sigueu grans? Qui voleu ser? Qui sou ja ara?

Cap anell de Gíges —tampoc els nous de trinca proporcionats per les noves tecnologies— no ens hauria de portar mai a tractar malament els altres.

4. Hi ha vida més enllà de les xarxes socials

Fins i tot quan no feu mal a ningú, que estigueu permanentment connectats a les xarxes socials us fa mal a vosaltres. Perquè de vegades sembla, en efecte, que no sapigüeu desconnectar. Us lleveu i consulteu els missatges. Us dutxeu escoltant música. Aneu pel carrer conversant per *WhatsApp* amb els amics, o amb els auriculars posats a les orelles... Feu els deures amb el *Facebook* connectat per a no quedar despenjats. En tot moment us tempten tota mena d'aparells i sentiu un horror visceral a quedar-vos aïllats. Fins i tot quan aneu a dormir engegueu la ràdio o escolteu música a través del mòbil per a no trobar-vos tot sols amb els vostres pensaments...

No, no protesteu. Ja ho sabem que exagerem! Però, tanmateix, en la mesura que us reconegueu en la caricatura que acabem d'esbossar, us demanem que penseu el següent. Una vida feliç, una vida plena, es construeix a base de molts moments de solitud de qualitat.

Penseu-hi. Per a fer música primer cal fer silenci. Per a estudiar primer cal oblidar-se de tot: desentendre's del món sencer —el real i els virtuals!— i concentrar-se només en el que tinc en cada cas entre mans, ja sigui un poema o un problema de matemàtiques. I per a sortir al món primer cal... guardar-se del món! Trobar moments de repòs i silenci en els quals fer balanç del viscut i retrobar-se amb un mateix.

Hi ha vida més enllà de les xarxes socials. Per a connectar amb les vostres pròpies vides —i, en particular, per a connectar amb la vostra vida d'estudi—, cal que sapigüeu desconnectar de la xarxa, cada dia.

BLOC II: LA DIGNITAT HUMANA. ASPECTES JURÍDICS I MORALS

Què és ser membre d'una societat?

Parlem de xarxes socials. «Social» és un adjectiu, significa «relatiu a la societat». I «societat» és, segons diu el diccionari (IEC), la «reunió permanent de persones que viuen segons uns valors i sota unes lleis comuns». L'origen etimològic de la paraula és el llatí *socius*, que vol dir «company», i si el nom fa la cosa —o li fa justícia—, aleshores una societat és un conjunt de companys. Però companys en què o de què? Les empreses, per exemple, les anomenem també «societats» (anònimes, limitades, laborals, etc.), pertanyen als seus socis i són aventures col·lectives d'aquests, individus que posen un patrimoni en comú per a guanyar-se la vida. En això són companys els socis d'una empresa, en l'intent de millorar la vida de cadascun d'ells explotant un patrimoni comú. I certament, si parem bé l'orella a certes discussions polítiques, sembla ben bé que una societat determinada —un país— és en cert sentit com una empresa. Una societat és un conjunt de persones que estan d'acord respecte què és valuós, i que ho protegeixen amb la llei.

Formar part d'una societat és *acceptar el compromís* de fer el que raonablement se'ns pugui exigir de fer per a millorar la vida dels nostres socis i la nostra. En

això som companys, aquesta és la nostra empresa. Només pel fet de viure en societat som responsables d'ajudar a fer les vides dels nostres socis prou valuoses, és a dir, dignes de ser viscudes. Què és el que fa una vida millor depèn ja de cada societat, perquè, almenys en l'àmbit polític, no hi ha un acord universal respecte quina és la vida que val la pena de viure. Però la majoria de les societats occidentals estan més o menys d'acord respecte què és una vida digna i es regeixen, per tant, per uns valors semblants.

El dret a l'honor

En general, podem dir que la Declaració Universal dels Drets Humans (París, 1948) defineix aquests valors i el compromís que adquirim amb ells pel fet de pertànyer a la societat a la qual pertanyem. En el seu article 12, hi llegim:

«Ningú no serà objecte d'intrusions arbitràries en la seva vida privada, la seva família, el seu domicili o la seva correspondència, ni d'atacs al seu honor i reputació. Tothom té dret a la protecció de la llei contra tals intrusions o atacs.»

D'acord amb aquest article, formar part d'una societat que subscriu aquesta declaració implica el compromís de respectar el dret a l'honor de la resta de membres, això és: el dret a què la seva imatge es correspongui amb els seus mèrits, i no sigui atacada o destruïda arbitràriament. L'honor és, concretament, un bé que només es pot obtenir –i destruir– en societat; proclamar-ne el dret de les persones és de fet reconèixer que la consideració dels altres cap a un mateix és valuosa i ha de ser respectada per tercers, i acceptar el compromís de respectar-la degudament i no caure mai en la difamació, la injúria o la calúmia, això és, en l'atac intencionat a aquesta consideració.

La responsabilitat moral de no difamar els altres

Hem considerat la pertinença a una societat com un compromís en si mateix amb la dignitat humana, i hem vist que el que entenem per dignitat –els lectors i el qui escriu– inclou l'honor com un bé al qual hom té dret a accedir o renunciar per la vàlua dels seus actes. Afegim ara que tot compromís genera una responsabilitat, és a dir, l'obligació de respondre-hi o donar-hi compliment. En última instància, respondre al compromís que tenim tots de respectar-nos l'honor els uns als altres és un acte de cohesió social, i faltar a aquest compromís tot el contrari. Així, per qui gaudeix per voluntat pròpia dels beneficis de la societat i reconeix el profit que obté de l'esforç col·lectiu per a la realització de la dignitat humana, el respecte a l'honor del proïsme és una qüestió de coherència. És un compromís moral inherent a la nostra condició de membres d'una societat.

La responsabilitat jurídica

De fet, i d'acord amb la Constitució Espanyola (art. 10.1), aquesta dignitat és el motiu de ser de l'estat, en tant que condició indispensable per a la consecució dels seus objectius principals: la justícia i la pau social. Per tant, l'estat està obligat a posar els mitjans per a protegir els individus dels atacs al seu honor –que és, com hem vist, part de la dignitat de la persona. Així, la *Declaració de Responsabilitats i Deures Humans* de la UNESCO, en el seu article 18.4, sobre les noves tecnologies diu:

«Els estats tenen l'obligació d'impedir qualsevol abús d'aquestes tecnologies i sistemes de comunicació, especialment pel que concerneix a la propagació de l'odi i d'informació que comprometi el benestar dels nens.»

Per tant, la responsabilitat pels danys causats a l'honor d'una persona no és només moral, sinó també jurídica: l'estat ha d'obligar-nos –i ens obliga– a respondre a aquest compromís.

CONCLUSIÓ

Una responsabilitat que els adults també tenim amb els nostres joves és la de transmetre els valors que relliguen la nostra societat, i advertir dels perills que el trencament d'aquests lligams podria comportar. A l'Escola Sant Gregori, davant del fenomen *Informer* vam optar per convidar els nostres alumnes a fer aquesta reflexió, i a enfortir així aquests lligams.

Vivim en una societat construïda sobre la creença que cada home és un fi en sí mateix, i mai un mitjà o un instrument a les mans d'un altre home; i encara més en el cas dels nens. Arribats a l'adolescència, als nois i noies els cal més que mai tenir clara aquesta premissa, aquesta màxima moral, perquè les temptacions són grans: la necessitat de sobresortir entre els amics els pot dur a enfonsar-ne un, l'ansia de reconeixement, a excloure'n un altre i fer-ne mofa, etc.

En general, jugar amb la imatge dels altres és, a certes edats, un dels molts recursos per a fer-se un lloc en un grup –recordem com va néixer *Facebook*–. I si combinem aquesta temptació amb la distància o, fins i tot, l'anonimat que les xarxes socials proporcionen, el risc es multiplica.

Però «responsabilitat» significa també «capacitat de respondre», i per això a l'Escola hem volgut fer als alumnes la reflexió que vertebrava aquest escrit, reflexió que és com una crida al seu sentit moral: perquè confiem en la seva capacitat de respondre a aquesta crida, és a dir, de respondre al compromís que tots tenim amb la dignitat humana. |

Tintín i els altres

per Blanca Camell

A la biblioteca de l'Escola, cada dia, almenys quatre nens agafen en préstec un còmic de Tintín, l'heroi que mai no falla. Ja fa molt temps, l'Escola Sant Gregori fou la primera escola de Barcelona a posar una aventura de l'intrèpid reporter belga, *Tintín al Tibet*, com a lectura obligatòria a 3r de primària. Una lectura obligatòria vigent encara avui a l'Escola.

Per què, doncs, no passa el temps per a Tintín? Com és que els nous lectors s'hi reconeixen malgrat tenir ja tants anys? Per què, doncs, l'heroi i els seus sequaços continuen tan presents a l'imaginari de les noves generacions?

Segurament, la clau per a entendre l'atractiu del còmic creat per Hergé rau en el fet que Tintín representa la bondat que es troba a tot arreu, a totes les cultures. Tintín agrada tant a grans com a petits perquè mostra una veritat universal: que –per dir-ho amb el llenguatge senzill dels nens– hi ha bons i dolents arreu del món.

Sobre la qüestió del mal, mireu quina cosa més curiosa. Després d'haver preguntat als nens de 5è de Primària sobre el malvat de les aventures de Tintín que més els ha marcat, les respostes són sorprenents: «no me'n recordo de com es diu, però és el dolent d'*Objectiu la Lluna*», «el malvat que m'agrada més és el Pachacamac» (que és el nom d'un vaixell!), «el dolent de *Tintín al Congo*, però no sé com es diu»... Qui són, doncs, els dolents de Tintín?

Els personatges més aparentment terrorífics o estranys de les aventures, com el yeti del Tibet, la llama dels Andes, el faquir de l'Índia, el japonès boig, la mòmia de Suda-

mèrica o l'Abdall'ha d'Aràbia, malgrat la primera impressió que donen, sempre resulten ser bons o fins i tot tendres. Tintín ens ensenya que als països més llunyans sempre pots fer un amic. D'altra banda, els dolents reals solen ser occidentals d'aparença «normal», homes amb un nom comú –tan comú que s'oblida fàcilment!– i que acostumen a aprofitar-se precisament dels personatges locals de cada país. L'home occidental té, així, un paper ambigu en les aventures del reporter. Sovint amablement ridiculitzat (penseu en Dupont i Dupont i en el professor Tornassol), de vegades perplex davant el que li és estrany (com és el cas del capità Haddock), més sovint encara cobejós del que no és seu (com tots aquests malvats els noms vulgars dels quals els nens de 5è no aconsegueixen recordar)...

Tintín no representa pas l'home occidental, sinó alguna cosa més enllà. Tintín ens ensenya que l'alteritat, la diferència, no té pas connotacions negatives. Al contrari, tot i que el capità Haddock d'entrada es posi nerviós davant l'exòtic, i un cop superat aquest primer moment d'incomprensió, Tintín i els seus companys descobreixen sempre la bondat als llocs més estranys, grotescos i perillosos. Fins i tot a la Lluna!

Segurament Tintín no sigui el més humà dels personatges. Si pregunteu als nens pels seus preferits, no dubteu que Haddock, o el professor Tornassol, o els Dupont i Dupont, sortiran abans que el protagonista, precisament perquè no són angelicals com ell sinó de carn i ossos. Sigui com sigui, Tintín i els seus porten amb ells alguna cosa d'universal que resulta familiar i propera a totes les generacions i que fa que els nens d'ara, com els d'abans, i els nens d'aquí, com els d'arreu, vulguin encara tornar a viure amb ells noves i velles aventures.

la vida interior

per Anna Margenat, Oriol Bonet, Iago Cavaller i Gemma Gaseni

Aquest curs 2012-2013 alguns pares ens hem estrenat amb l'Escola de pares. Han estat 8 trobades caracteritzades per la discreció, perquè érem només 4 participants, i per la prudència que alguns prenem davant de les coses noves, però han estat sorprenentment positives i enriquidores i ha estat un plaer poder compartir-ho. Ens han deixat a tots les ganes de tornar-hi el curs vinent.

La idea inicial de fer un seminari sobre *La vida interior* ha esdevingut un temps i un espai de trobada per a poder parlar lliurement d'allò que portem dins nostre i que ens preocupa perquè no tenim prou temps per ocupar-nos-en.

Amb l'*Ortodoxia* de Chesterton, que el professor Xavier Ibáñez va proposar com a llibre de lectura i debat, hem tingut l'excusa per a poder parlar de coses tan diverses i actuals com el desig d'immediatesa que ens persegueix anem on anem i fem el que fem, o la velocitat amb la qual es mou –perquè no ens hem posat d'acord sobre si el que fa és anar endavant o endarrere– la nostra societat. Altres temes de conversa han estat la preocupació per l'educació dels fills, la pedagogia a les escoles, la corrupció política, però també el pes que té el sentiment de culpa en el cristianisme, el càstig, la

necessitat o no de diferenciar entre pecat i pecador (ja que el pecat demana justícia però amb el pecador s'hauria de ser compassiu), la naturalesa humana i divina de Jesús en contraposició a l'Arrianisme, les religions i filosofies orientals amb el seu equilibri entre Yin i Yang i tot això, amb les apreciades puntualitzacions i aclariments d'en Xavier Ibáñez.

Malgrat la dificultat que en alguns moments hem tingut amb Chesterton per la seva manera tan peculiar d'escriure, plena d'ironia i paradoxes i amb moltes ganes de provocar debat a través d'exageracions que en algun cas arriben a ser quasi grotesques, hem conegut un escriptor que a alguns ens ha captivat per la seva astúcia i a la vegada per la seva senzillesa a l'hora d'explicar els grans misteris de la vida.]

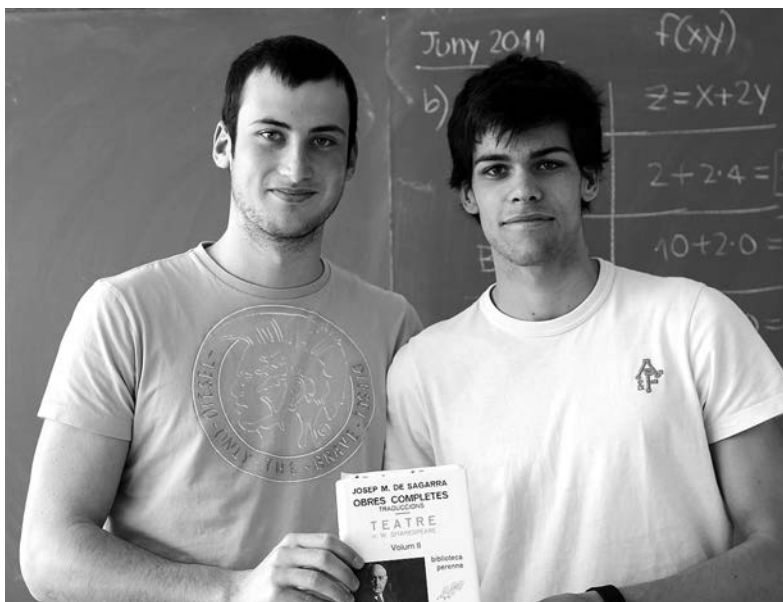

Gilbert K. Chesterton.

esportistes d'elit

per les tutores de 2n de BTX

La nostra escola assumeix el compromís de facilitar l'activitat de l'esportista d'elit sense renunciar a una formació acadèmica de primera qualitat.

Tothom sap que participar en qualsevol competició esportiva de primer nivell és equiparable a exercir una professió. El grau de compromís que demana és tan exigent, que fa veritablement molt difícil que l'activitat esportiva dels esportistes d'elit sigui compatible amb la realització d'uns estudis normals. Quan trobem nois o noies capaços de tirar endavant la seva vida d'estudi al mateix temps que tiren endavant la seva vida professional, no podem més que felicitar-los i sentir-nos-en orgullosos. El pilot Jaume Alguersuari, exalumne de l'escola, és un bon exemple d'això que diem.

Quan això passa, el mèrit principal, no cal dir-ho, és dels alumnes en qüestió i de les seves famílies. Però també és veritat que el seu èxit depèn igualment de la flexibilitat que mostri l'escola on cursen estudis a l'hora d'adaptar-se al seu calendari de competicions, i a l'hora de fer un acompanyament tutorial –paral·lel al de pares i entrenadors– que sàpiga treure profit del seu esperit competitiu per a recollir èxits també en el camp del treball intel·lectual. La nostra escola assumeix aquest compromís: el de facilitar l'activitat de l'esportista d'elit sense renunciar a proporcionar-li una formació acadèmica de primera qualitat.

És per això que avui ens sentim feliços i orgullosos de dos dels nostres alumnes. Xavier Assalit i Gerard Gomila, estudiants de 2n de Batxillerat, alumnes de l'Escola Sant Gregori i jugadors de bàsquet de la Penya, en aquest curs 2012-1013, al mateix temps que culminaven el 2n de batxillerat amb uns resultats molt bons, competien amb el seu equip i es proclamaven guanyadors del Campionat d'Europa Júnior, a Londres, i del Campionat d'Espanya Júnior, a Marín (Pontevedra).

*A tots dos, enhorabona!
Visca la Penya i visca el
Sant Gregori!*

